Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — 90 к. • 3 • — 2 р. 70 к. • 6 • — 4 р. — к. • 1 год — 8 р. — к. Зьмена адрэсу і іншагародзкія месцовыя — 20 к. — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок шматрэдкі пасьля тэксту — р. 50 к. За радок шматрэдкі пасьлядо тэксту 1 р. — к. За радок шматрэдкі перад тэкстам 1 р. 50 к. Збольшэньня на 50 проц. гарадзкі. Зьмяншэньня тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: За 1 дакумент — 35 к. За кожны дадатковы — 15 к. Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумент — 15 к. За кожны дадатковы — 5 к. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газеты, на ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і на ўсіх пошт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газеты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

10 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 47 (2536) Чацьвер, 28-га лютага 1929 г.

За далейшы наступ на капіталістычныя элемэнты.

Партыя не пацерпіць ваганьняў між лініяй XV зьезду і правым ухілам.

Пастанова маскоўскае губпартканфэрэнцыі па дакладзе ЦК.

МАСКВА, 27-2. У пачатку ранішняга пасяджэньня губпартканфэрэнцыі 26-га лютага выступіў т. Яраслаўскі з прамоваю наконт 60-цігодзьдзя Крупскай.

Разам з намі,—сказаў Яраслаўскі—рабочая клясa ўсяго сьвету пажадае ім бадзёрасьці і здароўя, каб яна магла сваімі вачыма ўбачыць пераможны комунізму ва ўсім сьвеце. Апошнія словы Яраслаўскага выклікалі гучную авацыю.

Потым выступіў з заключным словам т. Молатаў. **Рэзалюцыя па дакладзе ЦК была прынята канфэрэнцыяй адназгодна.**

На вячэрнім пасяджэньні т. Яраслаўскі зрабіў справаздачны даклад аб працы ЦКК.

Маскоўская губпартканфэрэнцыя ў рэзалюцыі па дакладзе ЦК **ЦАЛКАМ УХВАЛІЛА ПАЛІТЫЧНУЮ І АРГАНІЗАЦЫЙНУЮ ЛІНІЮ ЦК.** Канфэрэнцыя адзначыла **ШМАТ БУЙНЫХ ПОСЬПЕХАЎ, ДАСЯГНУТЫХ ПАРТЫЯЙ У СПРАВЕ ДАЛЕЙШАЕ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ КРАЮ І КАЛЕКТЫВІЗАЦЫІ СЕЛЬСКАЕ ГАСПАДАРКІ,** таксама як і ў справе ўздыму матар'яльнага і культурнага дабрабыту рабочае клясы, умацаваньня саюзу рабочых і сялян і выцісканьня капіталістычных элемэнтаў. Посьпехі ў справе разьвіцьця прамысловасьці дазваляюць зрабіць новы крок наперад да замацаваньня саюзу рабочае клясы і вясковае беднаты в масаю сярэдняцтва ў перыяд сацыялістычнай рэканструкцыі ўсяе народнае гаспадаркі.

Канфэрэнцыя лічыць патрэбным рабіць і далей **ШЫРОКУЮ ПАДМОГУ БЯДНЯЦКА-СЕРАДНЯЦКІМ ІНДЫВІДУАЛЬНЫМ ГАСПАДАРКАМ,** але ў той-жа час **НЯЎХІЛЬНА ПРАВОДЗІЦЬ І НАСТУП НА КУЛАЦКА-КАПІТАЛІСТЫЧНЫЯ ЭЛЕМЭНТЫ ВЁСКІ.**

Канфэрэнцыя падкрэсьлівае, што толькі ажыцьцяўленьне каапэрацыйнага плану Леніна можа шырока і магутна ўзьняць сельскую гаспадарку і культурны ўзровень сялянства і зьнішчыць кулацкую эксплёатацыю.

Ажыцьцяўленьне высунутых партыяй задач **УЗДЫМУ НАРОДНАЕ ГАСПАДАРКІ НА САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ АСНОВЕ І ДАЛЕЙШАЕ ПАЛЕПШАНЬНЕ СТАНОВІШЧА РАБОЧЫХ** магчыма толькі пры рацыяналізацыі вытворчасьці, зьніжэньня сабекошту, павялічэньні прадукцыйнасьці працы і ўзмацненьні працы ў галіне культурнае рэвалюцыі.

Закранаючы ўнутрыпартыйнае становішча, канфэрэнцыя ўхваляе ўсе меры ЦК па барацьбе з трацкізмам і лічыць патрэбным упарта прадоўжваць гэтую барацьбу, таксама, як і барацьбу з прымірэнцтвам. Апрача трацкізму патрэбна барацьба з галоўнаю небясьпекаю сучаснага пэрыяду—адкрытым апартуністычным правым ухілам. Рэзалюцыя адзначае, што зараз, ва ўмовах абвастрэньня клясавай барацьбы асабліва зьяўляюцца шкодныя ваганьні між палітыкаю ўзмоцненага наступу на кулака і тэорыяй мірнага ўрастваньня кулака ў сацыялізм. Канфэрэнцыя лічыць, што **ПАРТЫЯ НЯ МОЖА ЦЯРПЕЦЬ ВАГАНЬНЯЎ МІЖ ЛІНІЯЙ XV ЗЬЕЗДУ І ПРАВЫМ УХІЛАМ,** бо гэтыя ваганьні няўхільна вядуць у дробна-буржуазнае балота. Палітычнае афармленьне правага ўхілу стварае ў сучасны момант простую пагрозу фракцыйнае антыпартыйнае дзейнасьці з боку правых і прымірэнчых да іх элемэнтаў. Асабліва важна, каб ЦК у цяперашні цяжкі момант забясьпечыў жалезную бальшавіцкую дысцыпліну з боку кожнага партыйца, на якім бы посьце ён ні стаяў.

Пад ленінскім штандарам.

„Правда" ў артыкуле пад вагалоўкам „Под ленинским знаменем" піша:

Учора на маскоўскай партканфэрэнцыі скончылася абмеркаваньне дакладу ЦК партыі. Маскоўскія бальшавікі, зьявіўшыся на канфэрэнцыю з вялічэзным вопытам працы, шырока і сур'ёзна абмеркавалі даклад ЦК і **адназгодна ўхвалілі палітычную і арганізацыйную лінію і працу ЦК,** пад кіраўніцтвам якога ўся партыя, у тым ліку і маскоўская арганізацыя ажыцьцяўляе пастановы 15-га зьезду,—пастановы, якія зьяўляюцца адзіна правільнымі і даюць верную ўстаноўку—**ЛІНІЮ ПЕРАМОЖНАГА БУДАЎНІЦТВА САЦЫЯЛІЗМУ.**

Правыя элемэнты робяць спробу схіліць партыю ў бок ад генэральнае лініі, грунтуючыся на няправільнай прадпасылцы аб урастваньні кулака ў сацыялізм, ня бачачы абвастрэньня клясавае барацьбы на вёсцы, на справе адмаўляючыся ад наступу на капіталістычныя элемэнты. «Ва ўмовах абвастрэньня клясавае барацьбы,—заявіла канфэрэнцыя,—асабліва цяжкім зьяўляецца ваганьне між дзьвюма незамірымa процілеглымі лініямі: між палітыкаю ўзмоцненага наступу на кулацтва і капіталістычныя элемэнты і тэорыяй мірнага ўрастваньня кулака ў сацыялізм, бо гэта на справе азначае адмову ад наступу на кулацтва, разьвязваньне капіталістычных элемэнтаў і крок да аднаўленьня ўлады буржуазеі».

Партыя дасьць **БЯЗЬЛІТАСНЫ АДПОР ПРАВЫМ АПАРТУНІСТЫЧНЫМ ЭЛЕМЭНТАМ,** якія спрабуюць зрываць каапэрацыйны плян Леніна.

Леташні год быў годам усё больш шырокага ўдзелу пралетарыяту ў сацыялістычнай перабудове народнае гаспадаркі. Гэта—год разгортваньня самакрытыкі партыі і рабочай клясы. Наглым паклёпам, які нічым не адрозьніваецца ад трацкісцкіх паклёпаў, зьяўляецца заява правых элемэнтаў аб бюракратызацыі партыі, аб важыме і г. д. Гэтыя элемэнты выкрываюць свой адрыў ад партыйнага жыцьця, адрыў ад рабочае масы, якая актыўна будуе сацыялістычную гаспадарку. **Партыя нікому не дазволіць паслабіць партыйнае кіраўніцтва рабочай клясай,** арганізаванай у прафсаюзы, і **дасьць адпор спробам процістаўіць прафсаюзы партыі.**

Канфэрэнцыя падсумавала вынікі ў галіне ўнутрыпартыйнага жыцьця. Пастановамі зьезду трацкісцкая апазіцыя была выкінута з партыі. Партыя, і ў тым ліку і першых шэрагах маскоўская арганізацыя, нанесла руйнуючы ўдар трацкістам. Яна будзе і далей выкрываць контррэвалюцыйную сутнасьць трацкізму і бязьлітасна змагацца са спробамі адраджэньня трацкісцкае ідэалёгіі ў нашай партыі.

Аднак, ужо за год, год пасьпяховага сацыялістычнага наступу, мы апынуліся перад другою небясьпекаю, галоўнаю небясьпекаю правага ўхілу ў партыі. Асобныя ваганьні ўсё больш афармляюць і афармляюцца ў асобную платформу правага ўхілу, у плятформу, якая аб'ектыўна азначае разьвязваньне капіталістычных элемэнтаў у краі. Ваганьні, прымірэнчыя адносіны да правае небясьпекі, мелі месца ў кіраўніцтве маскоўскае арганізацыі. Маскоўскія бальшавікі, верныя Леніну, ня здрэйфілі перад цяжкасьцямі, не паддаліся перапуду і дасканала вытрымалі экзамэн, яшчэ больш згуртаваўшы свае шэрагі **Ў БАРАЦЬБЕ ЗА ЛЕНІНІЗМ ПРОЦІ АПАРТУНІЗМУ.** Здавалася-б, што тыя, хто хістаўся, павінны былі падначаліцца дысцыпліне партыі, прыслухацца да голасу партыі, выправіць свае памылкі. Аднак, факты апошняга часу гавораць аб узмацненьні барацьбы правых проці лініі партыі. Спэкулюючы на цяжкасьцях, рэвізуючы Леніна, парушаючы дысцыпліну, прарочачы крызісы і г. д., правыя элемэнты знаходзяцца перад небясьпекаю скаціцца на шлях фракцыйнае барацьбы.

Канфэрэнцыя **ПА-БАЛЬШАВІЦКУ** паставіла пытаньне, каб ЦК у сучасны цяжкі момант забясьпечыў **БЕЗАГАВОРАЧНАЕ ВЫКАНАНЬНЕ ЖАЛЕЗНАЕ БАЛЬШАВІЦКАЕ ДЫСЦЫПЛІНЫ З БОКУ КОЖНАГА ЧЛЕНА ПАРТЫІ,** якую-б ролю ў партыі ён не адыгрываў. Гэта павінна азначаць бязумоўнае выкананьне кожным членам партыі, у тым ліку і членамі ЦК, даручанае яму працы пад кіраўніцтвам і кантролем партыі і яе ЦК. Партыя мае права сказаць правым і прымірэнцам: альбо з партыяй, безагаворачна выконваючы яе пастановы і дысцыпліну, альбо з правым ухілам, якія, як і кожны ўхіл, вядзе ў апартуністычнае балота.

Ратыфікацыя маскоўскага пратаколу Латвіяй.

РЫГА, 26-2. Згодна прапановы замежнае камісіі сёньня латвійскі сойм разглядзеў маскоўскі пратакол і адназгодна ўхваліў пастанову аб яго ратыфікацыі.

Дэтэрдынг нацiскае на латвійскіх капіталістаў.

ЧАСТКА КАМЭРСАНТАЎ ЛАТВІІ ПРАВАКУЕ ЛІКВІДАЦЫЮ ГАНДЛЁВАГА ЎГАВОРУ З САВЕЦКІМ САЮЗАМ.

Запытаньне рабоча-сялянскае фракцыі ў сойме.

РЫГА, 26-2. Рабоча-сялянская фракцыя падала ў сойм запытаньне міністру замежных спраў Балёдысу, ці не пагражаюць латвійска-савецкаму ўгавору і наогул эканамічным дачыненьням між абодвымі краямі падзеі апошніх дзён: вобыскі і арышты на рыскіх складах савецкага гандлёвага флёту, цкаваньне савецкага паўнамоцнага прадстаўніцтва з боку некаторых латвійскіх газэт і г. д.

Выступіўшы з абгрунтаваньнем запытаньня Ляйцэнс заявіў, што частка латвійскіх камэрсантаў, пад нажымам эўрапейскіх капіталістаў, напрыклад, нафтавага трэсту Шэл, які баіцца канкурэнцыі Нафтасындыкату СССР, імкнецца ліквідаваць гандлёвы ўгавор з СССР. Між тым, угавор апраўдаў сябе на практыцы, даў неўны прыбытак латвійскай прамысловасьці і забясьпечыў працаю 6 тысяч латвійскіх рабочых.

Застаючыся пры эканамічным пункце гледжаньня нельга цавесьці патрэбу скасаваць гэты ўгавор. З гэтае прычыны памянёныя латвійскія колы становяцца на шлях эканамічнае правакацыі, каб дамагчыся скасаваньня ўгавору. Рабоча-сялянская фракцыя патрабуе ад Балёдыса справаздачы, як ён глядзіць на гэтую крытыку. Адказу Балёдыса трэба чакаць у аўторак.

Шкодная пазіцыя латвійскае прэсы.

ВОДГУКІ НА АВАНТУРЫ БЛЮМЭНТАЛЯ Ў МАСКВЕ.

РЫГА, 26-2. Латвійская буржуазная прэса, спрабуючы замазаць сапраўдны сэнс справы абвінавачанага ў спэкуляцыі камэрцыйнага дарадчыка латвійскае місіі ў Маскве Блюмэнталя, у апошнія дні вымшчае на сваіх старонках розныя беспадстаўныя выдумкі. Так, напрыклад, газэты пішуць пра нейкіх «супрацоўнікаў савецкага гандлёвага прадстаўніцтва» ў Латвіі, якія, нібыта, сьпешна выехалі з Латвіі, каб ухіліцца ад пагражаючай ім з невядомае прычыны адказнасьці». Друк паведамляе таксама, нібыта савецкі суд ухваліў нейкую завочную пастанову па справе Блюмэнталя, хоць латвійскай уладзе павінна быць вядома, што Блюмэнталь ужо 2 месяцы назад быў злоўлен на месцы ў кватэры Давідовіча. Характэрна, што Блюмэнталь, як гэта выявілася, утаіў гэты факт ад латвійскае місіі і міністэрства замежных спраў.

Латвійская прэса выразна ня хоча разумець сур'ёзнасьці пытаньня, высунутых справаю Блюмэнталя. Больш сур'ёзныя газэты пачынаюць, аднак, выказваць цьвярозыя адносіны да гэтае справы. Так, «Пэдэя Брыдзі» сёньня крытыкуе „Латвіяс Сарго" за яе лёгкадумныя адносіны да справы Блюмэнталя. Газэта лічыць «немагчымым так асьвятляць пытаньне, якое абвастрае нармальныя дыплёматычныя і гаспадарчыя адносіны з суседзямі Латвіі і перашкаджае іх разьвіцьцю". Газэта лічыць, што такія адносіны да пытаньняў вялічэзнае значнасьці заслугоўваюць ганьбы. «Сацыял-Дэмакрат» востра пратэстуе проці сучаснага курсу латвійскага ўраду ў адносінах да СССР.

Франка-бэльгійскі тайны ўгавор.

Адхіленьне, якое не адхіляе...

ПАРЫЖ, 26-2. Агенцтва Вольфа агаласіла афіцыйнае камунікэ бэльгійскага ўраду, якое катэгарычна адхіляе сапраўднасьць зьмешчанага ва „Утрэхт Тагблят" тэксту франка-бэльгійскага ваеннага ўгавору. У камунікэ зазначана, што сапраўдны тэкст угавору, які мае на ўвазе толькі напад з боку Нямеччыны, нічым ня выкліканы, быў толькі паведамлен парлямантам Бэльгіі і Францыі ў 1920 годзе Сакрэтнымі засталіся толькі формы канкрэтнага прыстасаваньня гэтага ўгавору, распрацаваныя генэральнымі штабамі Францыі і Бэльгіі.

Нарэшце бэльгійскі ўрад заяўляе, што падроблены дакумант агалошан в мэтаю сапсаваць дачыненьні між Бэльгіяй і Галяндыяй.

„Утрэхт Тагблят" настойвае на сваіх выкрыцьцях.

БЭРЛІН. 26-II. Газэта «Утрэхт Тагблят», якая агаласіла тэкст франка-бэльгійскае ваенае згоды заяўляе, што адхіленьні францускага, бэльгійскага і ангельскага ўрадаў зусім не адхіляюць сапраўднасьці агалошанага тэксту ваеннае згоды. Тэкст ваеннае згоды быў агалошан толькі пасьля таго, як рэдакцыя атрымала з БЯССПРЭЧНАЙ ПЭЎНАЕ КРЫНІЦЫ падцьверджаньне сапраўднасьці дакумантаў.

У нямецкіх палітычных колах думаюць, што пад «бясспрэчна пэйнаю крыніцаю» трэба разумець галяндзкі ўрад.

Замешан Вандэрвэльдэ...

ПАРЫЖ, 26-2. Агенцтва Гаваса паведамляе: «Выступаўшы ў сярэчках бэльгійскі міністр замежных спраў Гіманс абвясьціў дакумант, агалошаны галяндзкаю газэтаю, падробленым. Міністр заявіў, што франка-бэльгійская згода 1920 году зьяўляецца выключна абарончай канвэнцыяй, якая нікольні не супярэчыць статуту Лігі Нацый.

Выступіўшы потым Вандэрвэльдэ назваў выкрываньні галяндзкае газэты нячуванаю манаю і заявіў, што сапраўдны тэкст франка-бэльгійскае згоды дапанаваны ў Ліге Нацый. «Калі мяне абвінавачваюць,—заначыў Вандэрвэльдэ—у тым, што я, зьяўляючыся міністрам замежных спраў, падрыхтоўваў вайну проці Італіі, Гішпаніі і Галяндыі, дык я лічу, што гэта ўжо занадта".

Непераможны крызіс нямецкае сацыял-дэмакратыі.

АНТЫПРАЛЕТАРСКАЯ ПАЛІТЫКА МЕНШАВІЦКАГА ЦК НАДЗВЫЧАЙНА АБУРАЕ ПАРТЫЙНЫЯ МАСЫ.—РАБОЧЫЯ-МЕНШАВІКІ ДЗЕСЯТКАМІ ПЕРАХОДЗЯЦЬ У КАМПАРТЫЮ.

БЭРЛІН, 26-2. Крызіс нямецкае сацыял-дэмакратыі пагыбляецца. На акруговай канфэрэнцыі ў Лейпцыгзе, дзе, як вядома, пераважае ўплыў так званых левых, сэкратар акруговага камітэту Ліпінскі зачытаў заяву, зробленую рэйхсканцлерам Мюльерам на апошнім пасяджэньні выканаўчага камітэту партыі. Мюльер заявіў на гэтым пасяджэньні, што ніякая пастанова партыі не перашкодзіць яму даць згоду на асыгнаваньне другое часткі грошай з каштарысу на пабудову панцырнага крэйсэра. Дэлегаты акруговае канфэрэнцыі абураны гэтаю заявай Мюльера і адзін з дэлегатаў—рабочы — падаў прапанову выключыць Мюльера з партыі. „Левым" лідэрам удалося, хоць і ня так лёгка, угаварыць рабочага ўзяць гэтую прапанову назад. Канфэрэнцыя ўхваліла рэзалюцыю, у якой патрабуе выхаду сацыял-дэмакратаў з урадавае кааліцыі і пратэстуе проці падатковае палітыкі сацыял-дэмакратычнага міністра фінансаў Гільфэрдынга.

Агульны сход сацыял-дэмакратаў у Гальлі скончыўся бурнымі сцэнамі. Прысутныя на ім рабочыя патрабавалі пераабрацьмясцовыя камітэты партыі. Урэшце, сход разышоўся пасьля ўхвалы вусім нявыразнае рэзалюцыі, правільнасьць галасаваньня якое пад вялікім западозраньнем. У Варнау (недзьлёка ад Данцыга) перажываемы крызіс сацыял-дэмакратыі выклікаў раскол. У выніку спрэчак па дакладзе камуністычнага прамоўцы, якому ўдалося выступіць на сацыял-дэмакратычным сходзе, скліканым сябрамі мясцовага камітэту с.-д. партыі, 20 сацыял-дэмакратычных рабочых пераклі з эс-дэкамі і перайшлі да камуністаў.

Атрады Аманулы ў 30 кілёмэтрах ад Кабулу.

ДА АМАНУЛЫ ДАЛУЧЫЛІСЯ НОВЫЯ ПЛЯМЕНЬНІ.

ТЭРМЕЗ, 23-2. Па кандагарокай дарозе з боку Газьні распачаўся наступ па Кабул У Кабуле распаўсюджваюцца пракламацыі, што Аманула ўжо знаходзіцца ў Газьні, і што яго атрады нібыта ўзышлі на тэрыторыю блізкага да ільзаў пляменьня вардан, якое мае землі на паўднёвым усходзе ад кабульскае вобласьці. Хакім (павятовы начальнік) гораду Майдану, назначаны туды кабульскім урадам, забіты, і горад захоплен варданскімі атрадамі Аманулы. З Кабулу ў сьпешна пасланы ў напрамку на Майдан падмацаваньне з 3 палкоў.

Майдан знаходзіцца ў 30 кілёмэтрах на паўднёвым захад ад Кабулу, каля скрыжаваньня на шляхоў на Кандагар і на Герат праз Хэзарэйскую вобласьць.

АНГЛІЯ СПРАБУЕ РАЗЬЯДНАЦЬ АЎГАНІСТАН

ПАДКУПЛЕНЫЯ МУЛЫ ЎЖО ПРАЦУЮЦЬ У ГЭТЫМ НАПРАМКУ.

ТЭРМЕЗ, 25-2. У вёсцы Када, недалёка ад Джалалабаду, пасядае рада вышэйшага духоўніцтва племя шынвары і кугіяні. У радзе вялікую ролю адыгрываюць прыехаўшыя з Індыі выдатныя муллы, якія зьяўляюцца фактычна ангельскімі агентамі.

Ангельскі консул з Джалалабаду пераехаў у Сурхруд, у мабітан да аднаго з уплывовых сярод плямя кугіяні мулл. Каля мабітну ў Сурхрудзе абсталявана авіёплянёўка. Ангельскі самалёт робіць штодня рэйсы між Сурхрудам і індыяй.

АДКЛІК АНГЕЛЬСКІХ КОНСУЛАЎ З АЎГАНІСТАНУ.

ЛЁНДАН, 26-2. Агенцтва Рэйтэра паведамляе: „З прычыны эвакуацыі ангельскае місіі з Кабулу, адклікаюцца ангельскія консулы в Кандагару і Джалалабаду, як толькі зьявіцца для гэтага магчымасьць».

Рост цікавасьці ў Францыі ДА САВЕЦКІХ РЫНКАЎ.

БОЯЗЬ ЗАСТАЦЦА Ў ХВАСЬЦЕ.

ПАРЫЖ, 26-2. Левая газэта «Пары Суар» пералічвае прыкметы ажыўленьня эканамічнае палітыкі СССР і, між іншым падкрэсьлівае тэнэньне савецка-нямецкае згоды і ўгавораў, падпісаных у апошні час між савецкім урадам і амэрыканскімі трэстамі і надыходзячага падарожжа дэлегацыі ангельскіх прамыслоўцаў у СССР і г. д. Газэта непакоіцца, што Францыя, якая дае магчымасьць іншым краём выпрадзіць сябе ў аднаўленьні эканамічных сувязяў, страціць выгады, якія атрымаюць іншыя дзяржавы.

АЦЭНКА ФРАНЦУСКАЮ ПРЭСАЮ ПЭРСПЭКТЫЎ АНГЛА-САВЕЦКІХ ДАЧЫНЕНЬНЯЎ.

ПАРЫЖ. „Ом Лібр" прысьвечвае артыкул падарожжу ў СССР дэлегацыі ангельскіх прамыслоўцаў. Водлуг слоў газэты, выяўленае ў некаторых ангельскіх колах імкненьне аднавіць адносіны з СССР тлумачыцца тым, што з часу разрыву англа-савецкіх дачыненьняў ангельскі гандаль з СССР вельмі звузіўся.

Наконт пытаньня аб канцэсіях газэта піша, што пры адсутнасьці дыплёматычных зносін між СССР і Англіяй ангельскія капіталісты будуць знаходзіцца ў горшых умовах у параўнаньні з іншымі краямі, бо ў Маскве ў іх няма афіцыйнага прадстаўніцтва, якое ахоўвала-б іх інтарэсы. Падкрэсьліваючы, што такі-ж погляд мае і уплывовы ангельскі кансэрватыўны орган «Дэйлі Тэлеграф», «Ом Лібр» робіць вывад, што нават в пункту гледжаньня ангельскіх кансэрватараў, аднаўленьне зносін з СССР зьяўляецца зараз больш пажаданым, чымся раней, і што нядаўна падпісаныя савецка-нямецкія канвэнцыі могуць толькі ўмацніць гэты рух за аднаўленьне англа-савецкіх дачыненьняў.

УЗРАСТАЕ П ГРОЗА ГРЭКА-ТУРЭЦКАЕ ВАЙНЫ.

КАНСАНТЫНОПАЛЬ, 26-2. Абмяркоўваючы грэка-турэцкія перамовы, уплывовы рэдактар „Джунхурэт" Юнус Нады піша: „Заціжка перамоў тлумачыцца тым, што Вэнізэлёс хоча вайны і імкнецца выйграць час. У выпадку далейшых уступак в боку Турцыі, вайна стане няўхільнаю. Вэнізэлёс рыхтуецца да вайны шпарка, але ўпотайкі. Няўдалы герой малаазіяцкае экспэдыцыі (вайна 1920-23 году) знаходзіцца ва ўладзе хімэры рэваншу. Адказнасьць за будучую вайну ўскладаецца на Грэцыю".

Арыштован т. Вайян Кутур'е.

ПАРЫЖ, 26-2. Сёньня ў Парыжу арыштован рэдактар цэнтральнага органу камуністычнае партыі «Юманіте» Вайян Кутур'е ў зьвязку са справаю, узьнятаю проці яго за агалошэньне артыкулу аб Кітаі ў 1927 годзе.

Высокая якасьць нашых аэрасаняў.

МАСКВА. Даведаны ў справах кітайскае рэспублікі ў СССР Ляо-Шы-кун зьвярнуўся да камітэту аэрасаннага прабегу „Аўтадору" з просьбаю даць яму магчымасьць азнаёміцца з канструкцыяй савецкіх аэрасаняў. 24 лютага Ля-Шы-куну былі прадэманстраваны лёгкія спартыўныя аэрасані сыстэмы ЦАГІ. Пасьля падрабязнага агляду Ляо-Шы-кун і аташэ місіі Кон-Ень-жун праехаліся на санях па шашы і па сьнежнай цаліне на адлегласьці 50 кілёмэтраў. Вярнуўшыся, Ляо-Шы-кун адзначыў высокую якасьць савецкіх

Супроць фашысцкага тэрору ў Заходняй Беларусі.

ПРАЦОЎНЫЯ ГОР. МЕНСКУ ПРАТЭСТУЮЦЬ СУПРОЦЬ ПРАЦЭСУ НАД ГРАМАДОЙ.

Менскія рабочыя абураны новай спробай польскага фашызму прыдушыць імкненьні рабочых і сялян Заходняй Беларусі да нацыянальнага і сацыяльнага вызваленьня.

Гэтымі днямі на заводзе **Бальшавік** адбыўся вялікі мітынг пратэсту, на якім выступіў тав. Калбуг з інфармацыяй аб Грамадзе і аб фашысцкім тэроры ў Польшчы. Сход аднагалосна прыняў рэзалюцыю, у якой ганьбіць люты ўціск польскімі панамі рабочых і сялян Заходняй Беларусі.

На заводзе **Чырвоная Зорка** тав. Рубінштэйн паінфармаваў агульны сход рабочых і служачых аб пераглядзе справы Грамады ў Польшчы. Сход аднагалосна прыняў рэзалюцыю пратэсту супроць тэрору над працоўнымі Зах. Беларусі. Сход прыняў прапанову перасланьні палітычным вязьням, якія зараз пакутуюць у польскіх турмах.

* * *

На заводзе **Энэргія**, на агульным сходзе рабочых і служачых выступіў з дакладам т. Рагаліс, у якім ён паінфармаваў сход са справай Грамады. Сход аднагалосна прыняў рэзалюцыю, якой ганьбуе агідную палітыку польскай буржуазеі ў Заходняй Беларусі, дзе з карэньнем вырываюцца ўсе нацыянальна-культурныя запатрабаваньні беларускіх працоўных мас.

* * *

Заслухаўшы даклад т. Ігнатоўскага аб апэляцыйным судзе пад Сялянска-Работніцкай Грамадой, агульны сход студэнцтва і настаўніцтва Менскага Пэдагагічнага Тэхнікуму залуляе, што Грамада два гады таму назад была разгромлена польскім фашызмам і перадавыя барацьбіты не ўжо два гады церпяць зьдзекі ў польскіх турмах, што судом над Грамадой польскі фашызм імкнецца расьцерабіць сабе шлях у сваёй падрыхтоўцы да ўзброенага наступу на СССР і ў першую чаргу на Савецкую Беларусь і Украіну.

„Мы пратэстуем супроць зьдзекаў над Сялянска-Работніцкай Грамадой, бо ў яе асобе польскі фашызм зьдзекуецца над усім беларускім народам.

Мы патрабуем поўнага вызваленьня ўсіх зьняволеных грамадаўцаў. Мы заклікаем усіх працоўных узьняць свой голас пратэсту супроць прысуду над Грамадою і ўзмацніць матар'яльную дапамогу для падтрыманьня палітвязьняў і іх сем'яў.

Няхай жыве барацьба і салідарнасьць працоўных над фашызмам.

Няхай жыве моцны саюз пралетарыяту, батракоў і бяднацка-сярэдняцкага сялянства ўсяго сьвету.

Агульны сход студэнцтва і настаўніцтва Беларускага Пэдтэхнікуму пастанавіў адлічыць на карысьць палітвязьняў-грамадаўцаў і проц. ад стыпэндыі студэнтаў і пэнсіі настаўніцкіх за люты месяц.

Патрабуем вызваленьня ўсіх палітзьняволеных

(Голас менскай камсамолії).

Над акрыжаўленымі землямі, разбураныя нявыносным падаткам і рабаўніцтвам вёскамі, замучанымі рабочымі і сялянамі Заходняй Беларусі панове і ўзмацняецца дзікі белы тэрор. Тысячы лепшых рэвалюцыянэраў-барацьбітоў, якія вядуць бязьлітасную барацьбу за клясавыя інтарэсы працоўных, за нацыянальнае самавызначэньне краіны, кінуты ў катаржныя турмы.

Год таму назад польскі фашызм разграміў статысьлічную арганізацыю рабочых і сялян Заходняй Беларусі—Сялянска-Работніцкую Грамаду. Польскі фашысцкі суд кінуў на катаргу на 209 год лепшых грамадаўцаў. Зруйнавана апошняя культурна-асьветная масавая арганізацыя—Таварыства Беларускай Школы.

Але, на галдзячы на ўсе стараньні польскай шляхты яшчэ цясьней зацягнуць пятлю на шыі працоўных мас, рэвалюцыйны рух у Заходняй Беларусі, пад кіраўніцтва камуністычнай партыі, усё больш і больш разгортваецца і ўзмацняецца, узьнімаючы шырокія масы на барацьбу супроць існуючага фашысцкага ладу.

У гэтай вялікай барацьбе працоўных за вызваленьне Заходняй Беларусі з пад ганьбіцкага ўціску Польшчы і Заходняй Беларусі—дзеркаму памоцніку камуністычнай партыі

ПРАТЭСТ ПРАЦОЎНЫХ Г. БАРЫСАВА.

БАРЫСАЎ, 26-II. Па шэрагу прадпрыемстваў Барысава праводзяцца масавыя мітынгі рабочых супроць тэрору польскага фашызму над Беларускай Грамадой.

На заводзе «Домбаль» сёньня адбыўся вялікі мітынг. Робочыя, заслухаўшы інфармацыю аб тэроры над Грамадой і прыгнечаньні працоўных Зах. Беларусі і Польшчы, з абурэньнем асуджаюць тэрор польскага фашызму і прыгнечаньне працоўных мас. Рабочыя патрабуюць вызваленьня асуджаных тысячы нявінных людзей, кінутых у турмы.

Рабочыя Барысава ўпэўнены ў тым, што спроба фашыстаў арыдушыць рэвалюцыйны рух на ўдасца.

Да працэсу „Грамады".

Згодна з паведамленьнямі польскай прэсы, якія зьявіліся ўжо досыць даўно, сёньня павінен пачацца ў варшаўскім апэляцыйным судзе перагляд справы віленскай групы «Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады». Пасьля гэтага ніякіх вестак аб пераглядзе справы ў польскай прэсе больш ня было. Можна таму думаць, што польскай прэсе забаронена пісаць што-небудзь у сувязі з пераглядам працэсу, бо інакш яе поўнае маўчаньне трудна растлумачыць.

Толькі адно віленскае „Слово" (№ 47) зьмяшчае заметку аб тым, быццам „у Менску вядзецца заўзятая кампанія з прычыны зблiжаючайся апэляцыйнай судовай распраўы проці «Грамады» і г. д.

Дэманстрацыя польска-румынскае агрэсыўнае дзейнасьці.

ВЫНІКІ НАРАД МІРАНЭСКУ З КІРАЎНІКАМІ ПОЛЬСКАЕ ДЗЯРЖАВЫ

ВАРШАВА, 27-2. У зьвязку з пабытам румынскага міністра замежных спраў Міранэску ў Варшаве, сёньня агалошана такое афіцыйнае паведамленьне: «У часе свайго пабыту ў Варшаве 25 і 26-га лютага румынскі міністр замежных спраў Міранэску меў некалькі спатканьняў з польскім міністрам замежных спраў Залескім і быў прыняты прэзыдэнтам рэспублікі Масьціцкім, маршалам Пілсудзкім, а таксама старшынёю рады міністраў Бартэлем. У гутарках абмяркоўваліся ўсе галоўныя пытаньні, у якіх зацікаўлены абодвы краі і была ўстаноўлена поўная аднадушнасьць польскага і румынскага ўраду ва ўсіх гэтых пытаньнях. Дасягнута згода аб скліку спэцыяльнае канфэрэнцыі, задача якое —абмеркаваць усе эканамічныя праблемы, якія выплываюць з існаваньня саюзу між абедзьвюма дзяржавамі. У часе гутарак Міранэску з польскімі дзяржаўнымі дзеячамі адбыўся таксама і абмен думкамі па агульнапалітычных пытаньнях наконт інтарэсаў абодвых краёў. Гэты абмен думкамі даў магчымасьць яшчэ раз устанавіць поўную аднадушнасьць і адзінаю волю абодвых урадаў працаваць далей для ўмацаваньня спакою».

У РУМЫНІЮ ЕДУЦЬ ПІЛСУДЗКІ І ЗАЛЕСКІ.

ВАРШАВА, 26-II. Румынскі міністр замежних спраў Міранэску заявіў на прыёме журналістаў, што ўлетку 1929 году Пілсудзкі і Залескі паедуць з афіцыйным візытам у Румынію.

ЭСТОНСКАЯ РЭАКЦЫЯ АРЫЕНТУЕЦЦА НА АНГЛІЮ І ПОЛЬШЧУ.

РЭВЕЛЬ. Генэрал Лайдонэр выступіў на кангрэсе аграрыяў з прамоваю аб міжнародным станоўішчы Эстоніі. Лайдонэр зазначыў, што Эстонія павінна падтрымліваць добрыя зносіны з тымі дзяржавамі, ад якіх ёй можа пагражаць небясьпека. У першую чаргу, водлуг слоў Лайдонэра, гэта датычыць СССР і Нямеччыны.

„У сучасны момант, заявіў Лайдонэр,—у нас існуюць прыяцельскія дачыненьні з СССР, але невядома, ці захаваецца такое становішча і на будучыну. Нямеччына знаходзіцца зараз у цяжкіх умовах, але ў будучыні нямецкі народ пашырыць свой уплыў і наколькі Нямеччына імкнецца на ўсход, дык тут могуць выбухнуць перашкоды".

Далей Лайдонэр падкрэсьліваў супольнасьць інтарэсаў Эстоніі і Польшчы і заклікаў да арыентацыі на Англію, якая, водлуг яго слоў, асабліва зацікаўлена ў існаваньні Эстоніі.

ПОСЬПЕХІ І ЦЯЖКАСЬЦІ САЦЫЯЛІСТЫЧНАГА БУДАЎНІЦТВА.

(Даклад т. Молатава на ХУІІ маскоўскай губпартканфэрэнцыі).*

Таварышы! 17 губэрская канфэрэнцыя сабралася больш, чым праз год пасьля 15-га зьезду партыі. Мінулы перыяд зьяўляецца досыць здавальняючым адрэзкам часу для апошкі асноўных дырэктыў 15-га зьезду партыі і вынікаў правядзеньня гэтых дырэктыў. Ужо на 15-ым зьезьдзе партыі былі падкрэсьлены асобныя труднасьці міжнароднай і ўнутранай абстаноўкі сучаснага перыяду. Ня гледзячы на гэта, аглядваючыся назад, мы бачым, што вазіцы рабочае клясы Савецкага Саюзу за гэты час значна ўзмацніліся, і мы падышлі да вырашэньня каранных задач будаўніцтва сацыялізму ў нашай краіне.

Зірнем, перш за ўсё, на міжнародныя абставіны, у якіх адбывалася разьвіцьцё Савецкага Саюзу за гэты перыяд.

ГУЧАСНЫ ЭТАП СТАБІЛІЗАЦЫІ КАПІТАЛІЗМУ І МІЖНАРОДНАЕ СТАНОВІШЧА САВЕЦКАГА САЮЗУ.

Шосты кангрэс Камінтэрну, увосень мінулага году, падагуліў вынікі разьвіцьця сусьветнага капіталізму за пасьляваенны перыяд. Гэтым 6-ты кангрэс паказаў, што сусьветны капіталізм дасягнуў за апошнія гады значных посьпехаў у росьце тэхнікі, у правядзеньні прамысловай рацыяналізацыі, у разгортваньні новых шчэ больш магутных капіталістычных аб'яднаньняў (картэляў-трэстаў) нагуль перайшоў за даваенны ўзровень. Пры вялтрыманьні міжнароднага рэфармізму буржуазея дасягнула пэўных посьпехаў.

Шосты кангрэс разам з тым паказаў, што рост капіталістычнай тэхнікі, узмацненьне капіталістычнай рацыяналізацыі, стварэньне новых магутных картэляў і трэстаў, усё большае зрошчваньне капіталістычных арганізацый з дзяржаўнай буржуазнай сыстэмы ні ў якой меры ня ў стане згладзіць тых супярэчнасьцяй, якія ёсьць у капіталістычным разьвіцьці. Цяжар узрастаючага крызісу капіталізму знаходзіць адно з сваіх найбольш яскравых выяўленьняў у росьце беспрацоўя. З другога боку, з гэтым непарыўна зьвязаны факт узрастаючага палявеньня мас і ажыўленьня баявога пралетарскага руху. Рад фактаў мінулага году гаворыць аб тым, што нарастаюць элементы новага рэвалюцыйнага ўздыму у рабочым руху. Такія падзеі, як пераважнае забастоўкі лодзінскіх тэкстыльшчыкаў ва ўсесагульную забастоўку, якая ахапіла 150 тысяч рабочых, такія факты, як падзеі ў Руры, дзе адказам на лёкаут было выступленьне звыш чым 200 тысяч рабочых-металістых, а таксама рад іншых буйнейшых забастовак у Нямеччыне, Францыі, Чэха-Славакіі сьведчыць аб вялікіх рэвалюцыйных сілах, што накапляюцца ў нетрах рабочае клясы Эўропы.

Усё больш зьяўленьна сымптомаў таго, што рабочы рух у Эўропе побач з абарончымі баямі, пераходзіць у новую ступень, набываючы мясцамі наперакор намаганьням сацыял-дэмакратыі і рэформісцкіх прафсаюзаў яўна наступальны характар.

У адносінах калёніяльных і залежных ад імпэрыялізму краін таксама прыходзіцца назваць наяўнасьць вялікіх рэвалюцыйных магчымасьцяй, якія могуць даць аб сабе ведаць у вельмі недалёкай будучыне.

Праблемы кітайскай рэвалюцыі застаюцца ня вырашанымі і не знаходзяцца на шляху да вырашэньня. Становішча ў Кітаі нагадвае нам тое, што мы мелі ў нашай краіне пасьля паражэньня 1905 году. Гэта значае, што новы ўздым рэвалюцыйнага руху рабочых і сялян у Кітаі зусім няўхільны. Гэты новы рэвалюцыйны прыліў безумоўна панясе магутнейшы ўдар ваенна-памешчыцка-буржуазнаму блёку, што стаіць пяпер на чале ўлады, і імпэрыялізму, што пануе на справе ў Кітаі.

Трэба таксама адзначыць, што рэвалюцыйны рух у Індыі ўзьнімае новыя і новыя пласты рабочых і сялян. Аб гэтым у апошні перыяд асабліва сьведчаць рэвалюцыйныя забастоўкі ў Бамбэі, якія ня спыняюцца, і рэвалюцыйны рух у сялянскіх масах. Такім чынам, на Усходзе сьвецець рэвалюцыйныя сілы супроць імпэрыялізму.

Што датычыць узаемаадносін паміж самымі капіталістычнымі дзяржавамі, дык і тут факты гавораць аб росьце і абвастрэньні супярэчнасьцяй. Аб гэтым сьведчыць узрост узброеньняў, рост ваенных бюджэтаў. Барацьба двух асноўных імпэрыялістычных гігантаў—Англіі і ПАЗШ — набывае ўсё больш востры характар. Улетку мінулага году заключана ваенна-марская згода паміж Англіяй і Францыяй, якая прадстаўляе сабой спробу аднаўленьня Антанты супроць ПАЗШ і супроць СССР.

Небясьпека імпэрыялістычных войнаў і простага нападу на СССР робіцца ўсё больш актуальнай і вынікае з таго, што, ня гледзячы на наяўнасьць посьпехаў у капіталістычнай эканоміцы, крызіс капіталізму ўсё больш паглыбляецца, усё больш расхістваецца сыстэма капіталістычнага панаваньня.

Усё сказанае характарызуе міжнародную абстаноўку, у якой знаходзіўся СССР за гэты час. З гэтага вынікае неабходнасьць асабліва настойлівай барацьбы за палітыку міру і забесьпячэньне ўмоў мірнага сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне. У гэтых мэтах савецкі ўрад настаіў з асаблівай настойлівасьцю пытаньне аб разбраеньні перад усімі капіталістычнымі дзяржавамі.

Дэманстрацыйна мірны крок савецкага ўраду аб разбраеньні, які выклікаў вялікае спачуваньне прапоўных усяго сьвету, імпэрыялістычныя ўрады спрабавалі перакрыць другім актам. Вядома, што ўрад ПАЗШ зьвярнуўся да іншых краін з сваім пактам аб адмаўленьні ад вайны, як прылады нацыянальнай палітыкі. Спроба падставіць сябе ў якасьці міратворца, аднак, не ўдалася амэрыканскаму імпэрыялізму. Выступіўшы з пактам Келёга аб «адмове ад вайны», амэрыканскі ўрад шчэ шырэй пасунуўся на шляху павялічэньня свайго ваеннага бюджэту, на шляху набудаваньня новых марскіх ваенных суднаў і г. д. З свайго боку, савецкі ўрад ня толькі падпісаў пакт Келёга, але ўзяў на сабе ініцыятыву скарыстаньня пакту Келёга для прадпраджэньня ваяўнічым намерам тых дзяржаў, якія асабліва сьпяшаюцца з разьвязаньнем вайны супроць СССР. З гэтай мэтай савецкі ўрад запрапанаваў Польшчы неадкладна-ж увесьці ў моц пакт Келёга на ўзаемаадносінах паміж СССР і таксама Польшчай. Падпісаўшы разам з Эстоніяй, Латвіяй і Румыніяй маскоўскі пратакол, Польшча тым самым узяла на сабе перад грамадзкай думкай пэўныя маральныя абавязацельствы, якія ня могуць не перашкаджаць разьвязаньню ваяўнічых замераў супроць СССР. У гэтым недзьля ня бачыць пэўнага ліку такіх неабходных для СССР мірных умоў далейшага сацыялістычнага будаўніцтва. У якіх замежных умовах знаходзіўся СССР за мінулы перыяд, можна ілюстраваць радам фактаў.

Гэтыя факты перш за ўсё сьведчаць аб тым, што на нашу краіну ня спыняўся з розных бакоў напіск імпэрыялістычных дзяржаў.

... Аднак, спробы стварэньня адзінага імпэрыялістычнага фронту супроць Савецкага Саюзу ва гэтага часу недзьля лічыць удалымі. Ёсьць факты, што сьведчаць аб адваротным. Так, у Амэрыцы нашы гандлёвыя сувязі за апошні час наогул палепшыліся. Аб гэтым сьведчыць у прыватнасьці дагавор з «Джэнэраль Электрык», ад якога мы атрымалі больш 60 мільёнаў рублёў доўгатэрміновага крэдыту. Нашы перагаворы з Нямеччынай па пытаньнях, зьвязаных з практыкай правядзеньня гандлёвага дагавору, а таксама аб вырашэньні спрэчных пытаньняў паміж Нямеччынай і СССР скончыліся здавальняюча. Нават у Англіі, у прамысловых колах заўважаецца пэўны пераварот у бок СССР. Аб гэтым сьведчыць стварэньне англельска-расейскага камітэту, пасылка буйной делегацыі прамыслоўцаў, якая крэдытуе ў сакавіку для перагавораў аб крэдытах.

З усіх міжнародных абставін для нас вынікаюць наступныя асноўныя вывады. Папершае, Савецкі Саюз далей павінен няўхільна і настойліва праводзіць палітыку міру, мабілізуючы на гэтай аснове вакол СССР шырокія масы працоўных усіх краін. Падругое, нам неабходна ўсямерна скарыстаць магчымасьці палянаньня гандлёвых зносін —у гэтым пэўна запікаўлены ня толькі СССР, але і капіталістычныя краіны, якія асабліва маюць патрэбу у рынках. Патрэцце, мы яшчэ больш павінны ўзмацняць абарону нашай краіны, акружыць яшчэ большай увагай і клопатамі нашу Чырвоную армію.

Сёньня ў дзень 11-ай гадавіны Чырвонай армії мы павінны асабліва памятаць аб небясьпеках новых імпэрыялістычных нападаў на СССР. Правозячы гэтую палітыку, мы ўзмацняем міжнародную ролю СССР, як авангпосту сусьветнай пралетарскай рэвалюцыі.

ПОСЬПЕХІ ГАСПАДАРЧАГА БУДАЎНІЦТВА І НАШЫЯ ДАЛЕЙШЫЯ ЗАДАЧЫ.

Мы ставім перад сабою вялічэзныя задачы ў галіне разьвіцьця прамысловасьці. Уся рабочая клясa Савецкага Саюзу ўсклала на нас выключную адказнасьць за справу кіраваньня гаспадаркай. Цяпер нам асабліва трэба ўзмаціць нашу работу ў двух кірунках, папершае, у кірунку ўсямернага ўзмацненьня рацыяналізатарскай работы прамысловасьці і, падругое, у кірунку ўсямернага падняцьця прадукцыйнасьці працы і ў зьвязку з гэтым падняцьця пралетарай дысцыпліны.

За мінулы час мы маем пэўныя посьпехі ў справе рацыяналізацыі. Так, наша нафтавая прамысловасьць ужо папер у большай сваёй часьці знаходзіцца на ўзроўні перадавых капіталістычных краін. У галіне вугольнай прамысловасьці (Данбас) мы значна пасунуліся па шляху мэханізацыі (у гэтым годзе прадугледжана да 32 проц.) ужо значна перавышае адпаведны прапант вугольнай прамысловасьці Англіі (20 пр.). У нас ёсьць посьпехі ў справе пераходу на работу непарэўным патокам (канвэер). Да 80 прадпрыёмстваў у тэй ці іншай меры ўжо праводзяць гэтую сыстэму, не гаворачы аб прадпрыёмствах, дзе раней гэта няўхільна было зьвязана з працасам вытворчасьці.

Што датычыць прадукцыйнасьці працы, дык у гэтых адносінах зараз прыходзіцца адзначыць далёка нядобрае становішча. Першы квартал бягучага гаспадарчага году даў вам значнае меншае павышэньне прадукцыйнасьці, чым гэта намечана ў плане (12 проц. замест 17 проц.). У сувязі з гэтым прыходзіцца асобна адзначыць нядобрае становішча з працоўнай дысцыплінай на некаторых нашых прадпрыёмствах. Пытаньне зьяўляецца прадмэтам набывае зараз буйнейшае значэньне і выклікала неабходнасьць асобнай адозвы ЦК да ўсіх партарганізацый. Факты сьведчаць, што зьніжэньне прадпрыёмстваў знаходзіць сваё адлюстраваньне, з аднаго боку, у пэўным паслабленьні адміністрацыйна-тэхнічнага кіраўніцтва, з другога боку, тут праяўляецца ўсім невыстарчальная ўвага да гэтай справы з боку вашых прафсаюзных, а таксама партыйных арганізацый. Пераважная маса рабочых самым чулым чынам адносіцца да заклікаў партыі і савецкай улады аб падняцьці прадукцыйнасьці працы.

Аднак, ня рэдка на прадпрыёмствах ёсьць пэўныя групы, пасобныя элементы, якія дэзарганізуюча ўплываюць на ўсю вытворчую абстаноўку. У гэтым выяўляецца і тое, што за апошнія гады ў нашу прамысловасьць улілася вялікая колькасьць новых рабочых. За апошніх пяць год у нашы прадпрыёмствы адной толькі прамысловасьці ВСНГ прышло 1057 тысяч новых рабочых. Сярод іх не малая колькасьць зьвязаных з вёскай, інтарэсы якое нярэдка яшчэ пануюць для іх над інтарэсамі сацыялістычнай індустрыі. На прадпрыёмствы прышла і пэўная частка рабочых, якія ўчора яшчэ працавалі ў якасьці самастойных саматужнікаў. Сустракаюцца сярод рабочых цяпер такія элементы, якія выйшлі з буржуазных пластоў. Між тым нават простага вывучэньня складу рабочых нашы прафсаюзы да апошняга часу не вялі. Сацыялістычна-выхаваўчая работа сярод новых пластоў рабочых таксама пастаўлена надзвычайна слаба.

Усё гэта прымушае падкрэсьліць рад фактаў, якія сьведчаць аб простым зьніжэньні прадпрыёмскіх плянаў, аб усім недапушчальным адносінах пасобных рабочых да сваіх абавязкаў на вытворчасьці.

Задачай прафесіянальных саюзаў зьяўляецца ўсямерная абарона матар'яльна-бытавых інтарэсаў рабочых, іх задачай зьяўляецца таксама ўсялякае ўзмацненьне ўдзелу рабочых у справе кіраваньня прамысловасьцю, узмацненьне барацьбы в бюракратызмам скажэньнямі ў гаспачарчых органах, дапамогі рабочым-вынаходцам і г. д. Разам з тым справа сацыялістычнага выхаваньня рабочых зьвязана ў сучасных умовах з усямернай барацьбой на ўзмацненьні працдысцыпліны, зьніжэньні прагулаў, выкараненьні нядбайных адносін да абсталяваньня, інструмэнтаў, мэханізмаў, за стварэньне такой маральнай абстаноўкі на прадпрыёмствах, пры якой працуючыя-дэзарганізатары вытворчасьці апынуцца-б сабе маральна асуджанымі, ізаляванымі ад пралетарскага асяродзішча. У гэтых адносінах работа нашых прафесыянальных, а таксама і партыйных арганізацый стаіць далёка не на адпаведнай вышыні.

Асабліва прыходзіцца адзначыць той факт, што ў парушэньні працдысцыпліны часта вінаваты камуністы і камсамольцы. Між тым, самым першым абавязкам камуністых і камсамольцаў разам з перадавымі беспартыйнымі рабочымі зьяўляецца быць застрэльшчыкамі ў справе падняцьця працдысцыпліны і на справе быць найбольш культурнымі, вытворча ўзорнымі рабочымі.

Асобна прыходзіцца сказаць аб неабходнасьці падняцьця працдысцыпліны сярод інжынэрна-тэхнічнага пэрсаналу. Тут справа стаіць далёка нядобра. З другога боку, яўна невыстарчальная зьяўляецца таксама барацьба са спэкулянтамі, а таксама з простымі хуліганскімі ўчынкамі у адносінах да інжынэрна-тэхнічнага пэрсаналу. У зьвязку з гэтымі фактамі прыходзіцца падкрэсьліць неабходнасьць стварэньня такой маральнай абстаноўкі ў рабочым асяродзішчы, якая зрабіла-б немагчымым знаходжаньне на прадпрыёмствах хуліганаў—дэзарганізатараў вытворчасьці. Тым больш зараз трэба на гэта зазначыць, што ў нас ёсьць зьніжэньне ўдзельнае вагі інжынэрна-тэхнічнага пэрсаналу на вытворчасьці.

Нарэшце, трэба падкрэсьліць неабходнасьць у адпаведнасьці з настановамі партыі (напрыклад, XI партызезду), забесьпячэньня „адноначалля" ў гаспадарчым кіраўніцтве на ўсіх пытаньнях апэрацыйнага кіраўніцтва прадпрыёмствам. Патрэбны ўдзел прафесыянальных, партыйных арганізацый у правядзеньні гаспадарчых мерапрыёмстваў ні ў якім разе не павінен весьці да стварэньня якіх-небудзь элементаў трохкутніка (начэйка, завком, адміністрацыя), што можа весьці толькі да дэзарганізацыі работы на вытворчасьці. Трэба на справе павысіць адказнасьць гаспадарнікаў, адміністрацыйна-тэхнічнага пэрсаналу за ўсю справу правядзеньня дысцыпліны, разам з тым трэба падняць работу прафесыянальных арганізацый, у прыватнасьці, вытворчых нарад для забесьпячэньня сьвядомага актыўнага ўдзелу рабочых у правядзеньні адпаведных мерапрыёмстваў. Камуністы і камсамольцы пры правядзеньні ўсіх гэтых мер павінны стаяць у першых радох, памятаючы, што тут зараз ляжаць галоўнейшыя задачы нашага сацыялістычнага будаўніцтва.

Цяпер перайду да пытаньня аб сельскай гаспадарцы.

Сельская гаспадарка за апошнія гады яўна адставала ў тэмпе разьвіцьця ах індустрыі. Гэта было зазначана яшчэ на 15-м зьезьдзе партыі. Сапраўды—апошнія тры гады прамысловая прадукцыя павялічылася ў сваёй каштоўнасьці больш, чым на 50 проц., прадукцыя сельскай гаспадаркі—усяго на якіх-небудзь 7 проц. Гэта выразна гаворыць аб розьніцы тэмпаў разьвіцьця прамысловасьці сельскае гаспадаркі. Лічбы, аднак, паказваюць на вясупыняны рост пасеўнай плошчы і разам з тым на крайнюю маруднасьць гэтага росту. Пры гэтым, аднак, для 1928 году трэба ўлічыць надзвычайна вясрпрыяючыя мэтэаралёгічныя ўмовы, якія адлюстраваліся на зьмяшэньні пасеўнай плошчы. Трэба ўлічыць таксама, што за гэтыя гады прыкметна пашырылася плошча пасеваў сацыялістычнага сэктару—калгасаў і савгасаў Апрача таго, вялікае значэньне мае той факт, што пры некаторым нават зьніжэньні ў 1928 годзе плошчы пад збожжавымі культурамі, шыркім тэмпам расла плошча сялянскіх пасеваў пад тэхнічнымі і іншымі культурамі і травамі. У адносінах жывёлагадоўлі лічбы таксама гаворыць аб росьце стада на ўсіх асноўных групах (кані, буйная рагатая жывёла, авечкі, сьвіньні).

Апрача таго, рад іншых паказальнікаў гаворыць зусім не аб дэградацыі сельскае гаспадарні, а аб разьвіцьці прагрэсыўных элементаў у гэтай галіне. Значныя посьпехі ў справе пераходу на шматпольле, рост зяблевага заворваньня, павялічэньне гатункоўных пасеваў, забесьпячэньне сельска-гаспадарчымі машынамі, распаўсюджаньне мінэральных угнаеньняў і г. д.—усё гэта гаворыць аб разьвіцьці прагрэсыўных тэндэнцый у сельскай гаспадарцы.

Панікёрскія гадашэньні аб дэградацыі сельскае гаспадаркі адлюстроўваюць настрої кулацтва, якое ня можа ня марыць аб зьнішчэньні савецкіх адносінаў у адносінах росту капіталістычных элементаў вёскі. Усё, што сказана аб разьвіцьці сельскае гаспадаркі, сьведчыць разам з тым і аб тым, што цяперашні тэмп яе разьвіцьця ні ў якой меры ня можа адзавалець інтарэсам правядзеньня шваркага тэмпу індустрыялізацыі краіны.

Цяжкасьці хлебазагатоўчых кампаній мінулага і гэтага году ставяць гэта пытаньне в вялікай вострасьцю. Мы павінны забавяковка дабіцца значнага паляпшэньня ў гэтай справе. У зьвязку з гэтым, савецкая ўлада прадняла і праводзіць рад буйных мерапрыёмстваў па ўзьнішчэньні як адзіваасобных сялянска-серадняцкіх гаспадарак, так і па ўзмацненьні сацыялістычнага сэктару ў вёсцы. Вось асноўныя мерапрыёмствы, якія ўжо праведзены, але яшчэ стаіць на чарзе ў адносінах індывідуальнай сялянскай гаспадаркі.

(Канец дакладу ў заўтрашнім нумары).

*) Даклад дзецца скарочаным.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Першы ў акрузе чырвоны абоз з хлебам.

Калінкавічы, 27-2. (Магіл. акр.). 20 лютага ў Калінкавічы прыбыў чырвоны абоз з хлебам з вёскі Сьвірэль, Гусарскага сельсавету. Было каля 25 падвод, якія здалі 150 пудоў хлеба.

Абоз урачыста быў спатканы пад музыку. У часе мітынгу, які прыцягнуў шмат народу (дзень быў базарны), былі чутны выгукі в боку сялян, каб вагатоўчыя арганізацыі наладзілі выезды на вёску дзеля арганізацыі гэтых-жа абозаў.

— Даведайцеся да нас у Аўтухоўскі сельсавет,—кажа таварыш Марка Аўсяньнікаў,—я здам сваіх 10 п. хлеба.

Абоз арганізаваны ў вёсцы Сьвірэль пасьля праведзенае там загадчыкам мясцовага (клімавіцкага) пункту Саюзхлебу гутаркі пра значэньне вагатовак.

Настрой сялянства на мітынгу і тая акалічнасьць, што абоз в'арганізаваны ў канцы зімы, калі хлеб ужо «падбіраецца», кажа за тое, што пры ўмове добрай растлумачальнай работы мы маглі-б мець не адзін гэткі абоз ужо ўвосень і ўзімку.

Да рэчы, сьвірэльцы на сваім сходзе ўхвалілі і надалей здаваць зьлішкі хлеба арганізаваным парадкам.

Рыхтуемся да 8-га сакавіка.

Гомель, 27-2. Распачата падрыхтоўка правядзеньня сьвяткаваньня 8-га сакавіка. На прадпрыёмствах у чырвоных куткох, клюбах, хатах-чытальнях праволяцца гутаркі аб значэньні сьвяткаваньня 8-га сакавіка. На мясцох утвараюцца камісіі па праверцы вылучэньня жанчын на адказную працу, на ўцягненьне жанчын у грамадзкія арганізацыі і інш.

На фабрыцы «Везувій» і на фабрыцы „Герой Труда" ў Добрушы адчыняюцца другія вымены ў яслях. У Новабеліцы арганізуецца малочная кухня і адчыняецца дзіцячы пакой у клюбе «Везувій». У адным з буйных калгасаў акругі намячаецца адчыніць ясьлі.

Адначасова з гэтым у акрузе ўтворана камісія па правядзеньні культурна бытавога паходу для выяўленьня ўсіх недахопаў ва ўстановах, якія абслугоўваюць бытавыя патрэбы работніц і сялянак для іх зьнішчэньня.

Будуць абсьледаваны школы, больніцы, ясьлі, хлебапякарні, інтэрнаты і інш. установы. У даным паходзе будзе ўдзельнічаць значны лік работніц і сялянак.

Новы завод па апрацоўцы вапны.

Гомель, 26 2. *У акрузе праводзіцца абсьледваньне мястэчак з мэтаю гаспадарчага іх дабрабыту. Ужо скончана абсьледваньне мястэчка Чачэрск, дзе пастаноўлена пабудаваць вапняны завод з прадукцыйнасьцю ў першым годзе да 100 тысяч пудоў і давядзеньнем праз 2-3 гады да 300 тысяч пудоў.*

На заводзе будзе працаваць бяднейшае насельніцтва мястэчка. Збытам прадукцыі завод забясьпечан. Значная частка прадукцыі будзе выкарыстана для будаўнічых работ, а частка вапны будзе выкарыстоўвацца для ўгнаеньня.

Завод будзе будавацца арцельлю пад кіраўніцтвам «Кустпрамсаюзу».

На сродкі самаабкладаньня адчынілі хату-чытальню.

(Вёска Рабяткі, Расьнянскага р., Аршаншчына).

Раней моладзь нашай вёскі праводзіла вечары зусім некультурна: сабраўшыся ў якой-небудзь хаце часта праводзіла час за картамі, скокамі і г. д.

Сёлета на сродкі самаабкладаньня ў нашай вёсцы адчынілася хата-чытальня. Кожны вечар камсамольцы праводзяць чытку газэт і розных гаспадарчых кніжак, наладжваюць культурныя вечары.

Зацікаўленасьць беспартыйнай масы ў працы, якая праводзіцца камсамольскай ячэйкай, вялікая, дзякуючы чаму добра наведваюцца хаты-чытальні ўсёй беспартыйнай масай. **С. Вясковы.**

Глухі куток ужо мае школу.

(Бярэзінскі райён, Меншчына).

Адзін з глухіх, далёка адлеглых, бедных і некультурных куткоў Беларусі гэта—вёска Дулебы і ваколічныя пасёлкі, што ўваходзяць у адзін Дулебскі сельсавет.

Вёска Дулебы па сваёй населенасьці мае каля 700 жыхароў. Да рэвалюцыі ў гэтай вёсцы ледзь можна было знайсьці пісьменнага чалавека, а ўся маса сялянства заставалася цёмнай і непісьменнай, жывучы сярод сваіх дулебскіх лясоў.

І толькі рэвалюцыя абудзіла іх ад сну, яны скалыхнуліся, схамянуліся і пачалі цягнуцца да асьветы, ведаў і культуры. Тры гады назад згодна іх хадайніцтва быў аддадзен дом, дзе было лясьніцтва, пад школу.

У мінулым годзе гэта памяшканьне рамантавалася другі раз, на сродкі самаабкладаньня, рамонт зроблен канчатковы і цяпер сяляне ўсяго сельсавету маюць добра абсталяваную школу, што іх цешыць, надае ім бадзёрасьці і сілы.

Цяпер яны ўсьвядомілі значэньне асьветы і ня гледзячы на тое, што самі няпісьменныя, яны в вялікаю ахвотаю пасылаюць сваіх дзяцей у школу. **Я. Марцынкевіч.**

Заможнікі зьбілі каапэратара.

Гомель, 27-II. Нядаўна грамадзкасьць Гомельшчыны была абурана забойствам грамадзкага працаўніка—каапэратара, старшыні Бацунцкай малочнай арцелі т. Маслава.

Гэтая арцель пасьпяхова разьвівала сваю працу і пачала будаваць вытворчыя прадпрыёмствы.

Забойцы Маслава злоўлены. Яны аказаліся жыхарамі сяла Бацуні. Забойства яны ўчынілі з мэтаю пазбавіцца ад энэргічнага працаўніка.

Частка затрыманых належаць да заможных. Насельніцтва Бацуні і іншых селішчаў патрабуе суровага пакараньня забойцаў.

Напярэдадні вясеньняй сяўбы.

Як мы рыхтуемся да сяўбы.

(Мсьціслаўскі райён).

Падрыхтоўка да сяўбы пачалася з загатовак насеньня. Плянавыя заданьні па ўсіх відах культур выкананы, за выключэньнем ячменю і канюшыны, загатоўка якой, лепш сказаць завоз, выканан ледзь на 30 проц. Мясцовыя загатоўкі канюшыны пакульшто роўны нулю па прычыне амаль што поўнага неўраджаю насеньня канюшыны. Усё загатаванае насеньне ў тым ліку і лён зараз сартыруецца і па прыкладу мінулага году насельніцтву будзе выдадзена насеньне вышэйшай якасьці.

Сартыраваньне сялянскага насеньня робіцца на дзевяці вернаачышчальных пунктах, якім вызначан радыус абслугоўваньня. Некаторыя з гэтых пунктаў перасоўваюцца з мэтай набліжэньня да насельніцтва. Склад машын папоўнен пяцьцю новымі трыерамі, набытымі часткай за сродкі РВК, а часткай за сродкі самаабкладаньня.

Да гэтага часу адсартавана 122 тоны рознага насеньня альбо 14 проц. плянавага заданьня. Толькі ў савгасе Лютня-Бобрыкі ўсё спакойна. Машыны не працуюць, а нават некаторыя з іх, як, напрыклад, льносартыроўка і зусім неадрамантаваны.

На вёсцы з удзелам агранома праведзена 36 сялянскіх сходаў, дзе абгавораны пытаньні мерапрыёмстваў па паляпшэньні ўраджайнасьці і разьвіцьці вытворчасьці сельскай гаспадаркі. Правядзеньне гэтых сходаў працягваецца і зараз. Гэтыя самыя пытаньні абгавораны на трох нарадах раённага мантабу, на пленумах: райвыканкому, райкому КП(б)Б і камсамолу.

Ёсьць і сур'ёзныя перашкоды ў падрыхтоўчай працы. Так, вызначаны на набудову кузьні-майстэрні крэдыт у суме 800 руб. дзесьці яшчэ ляжыць і арганізацыя кузьні не пачата. Сельсаветы ня толькі ня склалі ніякіх плянаў васеньняй кампаніі, а нават не падлічылі патрэбнай колькасьці насеньня, падлягаючага атрыманьню ад загатоўчых органаў.

А па лініі агранаміі ад акрэа паперы, паперы, паперы. Ды яно і зразумела, чаму гэта так: калі-ж ня пісаць, дык зусім і «працы» ня відаць будзе.

Калі дзён пяць не атрымоўваюць гэтай «літаратуры», а потым адразу атрымаць і стаць пераглядаць, дык само сабой усьміваецца нешта Сарачынскае:

«І чого чого тільки няма на тій ярмарці!».

Між тым жывой дапамогі, якая абяцана, няма. Лепш было-б, чым пісаць паперы, праехаць у адно—другое мэліарацыйнае таварыства ды растлумачыць, як атрымаць сена з попелу, якога ў нас толькі ў горадзе сабралася каля 15 тон.

Агр. І Кр...ь.

Плян ламаецца.

(Зеляноцкі с.-с., Калінкавіцкага р., Мазыршчына).

Для ачысткі насеньня нашаму сельсавету дадзен адзін трыер. Сельсавет склаў плян абслугоўваньня вёсак трыерам, але дзякуючы галавацяпству сяброў с-с. вёскі Убалаці трыер прастаяў там два тыдні бяз працы і ўжо плян парушаны.

Два тыдні сябры с-с. спрачаліся, хто з іх павінен стаяць каля машыны. Сяляне вёскі Гарочычы павінны былі забраць трыер з Убалаці, але ім ня далі і аставілі яшчэ на два тыдні.

Трэба сельсавету прыцягнуць галавацяпаў да адказнасьці за зрыў вернаачышчальнай кампаніі і дабіцца, каб сельсавету быў дан яшчэ адзін трыер і трашчотка для ачысткі насеньня лёну.

Лявонік В. А.

З чым сустракаем веснавы сеў.

(Рагачэўскі райён, Бабруйшчына).

Адбылася нарада пры РВК па ўзьдыму ўраджайнасьці, на якой прысутнічалі старшыні сельсаветаў, камітэтаў сялянскае ўзаемадапамогі, прадстаўнікі калгасаў, савгасаў, партыйных і камсамольскіх арганізацый, якая была пачаткам падрыхтоўкі да веснавога севу.

Нарада ўсебакова абмеркавала мерапрыёмствы падвышэньня ўраджайнасьці і ўхваліла наступнае:

Выканаць плян зернаачышчэньня, які складае 1364,22 тоны, скарыстаўшы для гэтае мэты машыны агрэгату, савгасаў, калгасаў, а крэдытным т-вам зараз-жа накіраваць абозы па сельсавету дзеля ачысткі, прымацаваўшы людзей, якія б самі за прапай зернаачышчэньня.

Пратрэціць насеньне дзеля зьнішчэньня сажы 11041 пуд.

Пашырыць васеўную плошчу на 7 проц., шляхам распашкі ўсіх нераспаханых земляў і скарачэньня плошчы пашару.

Сельсаветам і агранаміі паставіць мэтай скарачэньне да мінімуму пасеву ў правым кліне, менш выгодных культур, як грачышка, проса і пшаніцы, а павялічыць пасеў травасеяньня, корнеплодаў, тэхнічных культур лёну і канапі.

Крэдытным т-вы павінны своечасова падрыхтаваць насеньне бяднякам-сераднякам насельніцтву па заўчах сельсавету і камітэту ўзаемадапамогі, якія і павінны быць прадстаўлены ў самы бліжэйшы тэрмін.

Абавязаць усіх культурнікаў, каб яны вдалі насенны матар'ял у т-ва. для забясьпечэньня бедняты. Сетка шматпалёвых севазваротаў пашыраецца на 4170 гэктараў, на земляўпарадкаваемых выселках. Так як у мінулым годзе не хапіла штучнага ўгнаеньня, дык цяпер трэба ўжыць захады і завезьці 523 тоны рознага выгляду штучнага ўгнаеньня, адначасова правесьці належную працу на скарыстаньні попелу на ўгнаеньне, для чаго абвясьціць дзяржаўным установам зьбіраць попел, а таксама растлумачыць сялянству карысьць гэтага ўгнаеньня.

Усім савгасам і калгасам загадаць правесьці ўгнаеньне ня менш аднаго гэктара торфам, а агранаміі даручыць закласьці як мага больш дэманстрацыйных вучастка ў.

Савгасы і калгасы павінны ня выходзіць з кола дзейнасьці агранаміі, дамагаючыся, каб яны былі відавочнымі агітатарамі за калектывізацыю сельскай гаспадаркі, праяўляць ім ужываць выключна радковы пасеў, якога-б то ні было насеньня.

Наогул нарада вызначыла цэлы шэраг мерапрыёмстваў, якія палком накіраваны на ажыцьцяўленьне настановы ўраду аб узьдыме ўраджайнасьці.

Я. Крушына.

ПЕРШЫ УСЕБЕЛАРУСКІ ЗЬЕЗД ЖАНЧЫН КААПЭРАЦЫЙНАГА АКТЫВУ.

На ранішнім пасяджэньні 26 лютага зьезд абгаварыў даклад старшыні Белкаапсаюзу тав. Наўлянскага на тэму: **Гаспадарчае становішча БССР і чарговыя задачы спажывецкай каапэрацыі.**

З надзвычайнай увагай жанчыны-актывісткі выслухалі гэты даклад. Яшчэ ў часе дакладу делегаткі зьезду пачалі засыпаць прэзыдыум запіскамі. Мы рэдка бачылі такую актыўнасьць, якую праявілі жанчыны, але на тое яны, відаць, і актывісткі.

Дакладчыку паладзена больш 200 запісак і ў большасьці іх—па 5-8 пытаньняў. Адным словам, як мінімум дакладчыку зададзена каля 750 пытаньняў. Спрэчкі па дакладу занялі частку ранішняга і ўсё вячэрняе пасяджэньне; пасьпела выказацца 32 чалав., а запісалася 65.

Прывесьці ўсе, нават найбольш цікавыя пытаньні, зразумела, ня хопіць месца, а таму мы абмяжуемся некалькімі.

— Якія вынікі дала чыстка каапэрацыйнага апарату і асабліва загатоўчага?

— Чаму, хто здае сыравіну, таму даюць тавары, а бедняку не даюць?

— Чаму ў прыватніка падашва ёсьць і ён дзярэ 3 скуры, а ў каапэрацыі няма?

— Што робіцца для зьнішчэньня антысанітарнага становішча крам на раёнах?

— Чаму дэфіцытныя тавары прыказчыкі ЦРК часам прадаюць прыватніку?

— Якім чынам будзе разьмяркоўвацца хлеб сярод сялянскай беднаты?

— Што зробіць, каб ня было чаргі?

Цікавяцца делегаткі, чаму ў нас недахват прамтавару, чаму чарга за газай і сольлю, якіх хапае на ўсіх. Адным словам, делегатак цікавяць пытаньні па ўсіх галінах працы нашай спажывецкай каапэрацыі.

На вячэрнім пасяджэньні з кароткай прамовай выступіў **сэкратар ЦК КП(б)Б тав. Васілевіч**, спатканы гучнымі воплескамі.

Тав. Васілевіч заклікаў делегатак разгарнуць на зьезьдзе здаровую крытыку—хібаў у працы спажывецкай каапэрацыі. Агульныя дасягненьні нам усім вядомы, а зараз трэба падрабязна разабраць усе тыя недарэчнасьці, якія ёсьць у працы каапэрацыі. Тав. Васілевіч адзначыў необходнасьць разгарнуць працу па ўцягненьню жанчын у каапэрацыю і ў кіруючыя органы апошняй, а таксама на необходнасьць каапэрацыі разгарнуць масавую культпрацу сярод пайшчыкаў.

Аб чым-жа гаварылі жанчыны ў спрэчках?

Папершае, адзначалі ўсё тое, што ў іх набалела, усё тое, што па іх думцы, трэба выправіць. Гаварылі ў спрэчках і аб працы каапэрацыі і аб пасяўной кампаніі, і аб падвышэньні ўраджайнасьці і г. д.

— Балючае пытаньне,—кажа адна з делегатак,—гэта тое, што каапэратыў ад нас за 20-25 вёрст. Часта наша каапэрацыя загружае сябе непатрэбнымі таварамі, як духі, пудра і інш., а тав

ЖЫЦЬЦЁ І ПРАЦА АСЬВЕТНІКА.

Бяспрытульная сямігодка.

Горад Амсьціслаўль бурліць, шмат у каго неспакойна на сэрцы. З Менску прыехалі інспэктар РСІ т. Нікалаеў і інспэктар Наркамасьветы т. Аніхоўскі. Прыехалі яны да нас таму, што ў нас больш дрэннага, чымся добрага. Зьвярнулі яны вялікую ўвагу і на 5-ю сямігодку, якая лічыцца пры дзіцячым гарадку. А на яе патрэбна было зьвярнуць увагу, бо яна таксама бяспрытульна, як і значная частка тых вучняў, што вучацца тут.

Тав. Нікалаеў вылучыў для 5-й сямігодкі тры вечары, т. Аніхоўскі адзін. Набывалі на занятках. Затым два вечары адбывалася насяджэньне педрады і два вечары правёў на іх т. Нікалаеў.

„Школа вядзе працу без агульнага плану, адгэтуль адсутнічае ўвязка ў выкладаньні па асобных прадметах, вучот працы вядзецца на старому, няма аднак аб удзеле вучняў у школьным жыцьці, невядома, у чым выявілася іх самадзейнасьць. Ня відаць калектыўнай творчасьці вучняў. Некаторыя выкладчыкі ня вусім падрыхтаванымі прыходзяць на заняткі". Вось заўвагі, якія рабіў т. Нікалаеў у выніках свайго абгляду працы школы. Акруговы інспэктар асьветы т. Акулік ідаў са свайго боку: «слабае агульнае разьвіцьцё вучняў, яны таксама слаба ўцягнуты і ў па-вашкольную працу. Невыстарчальнае кіраўніцтва педагагічна мэтадычным бокам школы з боку загадчыка».

Настаўнікі сямігодкі ўважліва адносяцца да пастаўленага пытаньня і ня супакоіліся на тым, аб чым казалі члены камісіі. У прынятай рэзалюцыі яны адзначылі, што самі вельмі мала зрабілі для паляпшаньня ўмоў школьнага жыцьця, што ня трымалі сувязі з выхавацелямі дзіцячага гарадку і не праводзілі насяджэньняў пэд. рад, каб калектыўна скласьці агульны план і разам яго выконваць. Тут-жа былі адзначаны і іншыя недахопы і перашкоды: холад у школьным будынку (тэмпэратура ў мароны ніжэй 0), дрэннае асьвятленьне, недахоп падручнікаў, слабая пасьляховасьць выхаванцаў дзіц. гар., нечарнальныя адносіны да школы адміністрацыі гарадку, бо ў гэту сямігодку яны накіроўвалі тых, хто адставаў у іншых школах ці выключаўся вусім.

Прадстаўніца выхавацеляў гарадка казала: „дзеці і ня любяць гэтай сямігодкі, ня хочуць хадзіць у яе, бо ўсе ўмовы, па іх думцы, тут дрэнныя".

Частка праўды тут ёсьць, бо холад і сумны выгляд паколаў у часе вячэрніх заняткаў і на настаўніках адбіваецца. Больш за ўсё адбіваецца на працы і на настроі вучняў тое, што няма ўласнага будынку, што ў вучняў няма ўласнага кутку ў школе, а таксама і тое, што адзін прадмет выкладаюць два і тры выкладчыкі, і таму вельмі цяжка кіраваць школай і пабудаваць агульны план.

Трэба, каб заняткі перавялі ў першую зьмену, каб далі будынак школе, трэба наладзіць выхаваўчую частку, утварыць цесную сувязь з выхавацелямі дзіц. гарадку Загадчыку школы падыйсьці бліжэй да кіраўніцтва школай, не сачыць толькі за гаспадарчай часткай, больш увагі ўдзяліць пэдрадзе, а настаўнікам своечасова даваць планы справаздачы і таксама больш прыхільна адносіцца да пэдагагічных і мэтадычных спраў.

Толькі тады наладзіцца школьная праца. Мясцовыя арганізацыяы і інспэктару асьветы зьвярнуць большую ўвагу на школу, бо ранейшыя інспэктары Самуйлаў і Сарокін сваімі навадзінамі ўнасілі развал у школу.

Архіпаў.

Газэта і кніга—праз школу ў масы.

Мы пойдзем наперад па шляху культурнай рэвалюцыі на вёсцы з большым посьпехам, калі як найбольш прасунем у гушчы сялянства кніг і газэт. Гэта справа ўсіх, але першае месца сярод шэрагу арганізацый вёскі павінна заняць школа.

Цікава прасачыць—як вырашае гэта пытаньне Насовіцкая школа.

У 1924-м годзе на дзьве вёскі Карма і Насовічы на 315 двароў ішло 2 газэты і то старшыні с-савету. Пры каапэрацыі была бібліятэчка паліт-лісткоак у 40 штук. Бачачы гэту хваробу, прыналягла на яе наша школа, разам з малышамі школьнікамі.

І вось вынікі: У 1925 годзе на лютым м-ц было ўжо 19 газэт, у 1926 г. 57 газэт, у 1927 г.—74 газ. 1928 г.—117 газэт і зараз у лютым выпісваецца газэт і часопісаў 159, або больш як на два двары газэта. Выпісваецца 74 экз. «Крестьянской Газеты» 37 «Бел. Веска», 18 розных часопісаў і 30 іншых розных газэт. Пашырана значна бібліятэка: ёсьць да 80 розных паліт., с.-гаспад. і мастацкіх кніжак і больш 150 розных часопісаў.

Дзеці вучацца, любяць і чытаць газэту са школы. Кожны тыдзень адведзена газэтная гадзіна, калі вучні чытаюць газэту, пішуць у яе заметкі,ладзяць насьценгазэту (за 4 гады выпушчана 12 школьных насьценгазэт і 14 газэт вёскі і сельгоргуртка). У гэты-ж час пішуцца лісты ў іншыя школы дзеля сувязі і чытаюцца атрыманыя адтуль. У гэтым годзе паслана ад усёй школы, як калектыву, 9 заметак-лістоў у газэты і часопісі, 2 лісты за межы СССР і 16 лістоў у розныя блізкія і далёкія (Мурманск, Якутск,) куткі СССР. Да рэчы: гэткая перапіска з розныміі школамі вельмі карысна, з вялікім уздымам пішуцца лісты, чытаюцца адказы і вельмі добра і надоўга дзеці запамінаюць апісаньне жыцьця, прыроды, заняткаў і г. д. Так, у мінулым годзе школа атрымала лісты з Алдану, Каралака на Каспіі, Сталіна, Ялты і г. д., і зараз дзеці добра могуць расказаць пра горы, здабычу золата, пра мора і лоўлю рыбы, пра здабычу вугалю і жыцьцё рудакопа і г. д.

Падпіска зьбіраецца настаўнікам і старшымі дзецьмі. Уся пошта прыносіцца ў школу і дзеці яе разносяць па хатах сялянам.

Так з малых гадоў, навучаючы дзяцей любіць кнігу і газэту, а праз дзяцей навучаючы і бацькоў, мы здужаем цемру.

В. А. Сяргейчык.

Грамадзка-карысная праца ў застоі.

(Плешчаніцы р., Менскай акругі).

Абсьледаваньне часткі школ і пэдрадаў паказала, што да гэтага часу грамадзка-карысную працу школы вядуць стыхійна. Са ўсёх пэдрадаў райёну толькі адна (Крайская) абгаварвала і намячала планы працы. Кіраўнікі пэдрадаў і загадчыкі школ не заняліся вымеркі працы і формаў арганізацыі. Вучоту нават стыхійна праробленай працы ня было.

У абгаварэньне правядзімай працы і ў самую працу вучні ня ўцягнуты.

Кіраўнікі, як відаць, ня ўлічвалі—чым вынікаўлена савецкая грамадзкасьць, якія задачы партыі трэба ажыцьцявіць на месцах.

Возьмем сучасны момант. Партыя і ўрад накіравалі ўсе сілы і сродкі дзеля насьпяховага праведзеньня вясеньняй сяўбы, уздыму ўраджаю, калектывізацыі ў сельскай гаспадарцы і г. д.

Трэба школам скласьці планы грамадзка-карысной працы ў гэтай галіне, абгаварыць іх на вучнёўскіх сходах, каб уцягнуць іх у гэту працу, даць заданьні пасобным вучням, а лепш—калектыву вучняў. Да вясны можна насьпець зрабіць наступнае: а) арганізаваць збор попелу вучнямі дома і ў школе, б) падрыхтаваць на закладкі на школьным вучастку паказальных пасеваў на штучным угнаеньні і на попеле, в) правесьці агітацыю за пераход бацькоў вучняў ад працы сахой да плугу, г) заняцца наогул ліквідацыяй агранамічнай несьведомасьці сялян.

Бутолін.

Як Бабруйскі гарсавет кіруе асьветай.

З жуйскага дзіцячага дому № 2 за дрэнныя паводзіны звольнілі выхаванца. Звольнены, разумеецца, гэтым быў незадаволен і падаў скаргу ў гарсавет. Гарсавет для высьвятленьня справы складае камісію ў складзе: заг. асэнізацыйнага абозу, старшыні саюзу працаўнікоў камунальнай гаспадаркі і бібліятэкаршы.

Камісія правярае працу дзіцячага дому, выходзіць адтуль, складае акт, піша шэраг прапаноў і ў заключэньне прапануе звольніць з працы 2 выхавацельніц—і ў гарсавет. А гарсавет доўга ня думаючы выносіць пастанову аб звольненьні іх з працы.

Пачуўшы аб гэтым, выхавацельніцы бягуць да гарадзкога інспэктара Нарасьветы, у групком і акрпрафсаюзьненьне працасьветы, у акрінспэктарыят з запытаньнем, за што іх зьнімаюць з працы. Але для ўсіх гэта—як сьнег на галаву: ніхто нічога ня ведае як аб агляде працы дзетдому, так і аб пастанове аб звольненьні, бо аб расьсьледваньні заявы звольненага выхаванца ня быў паведамлен ні інспэктар Нарасьветы (хоць і працуе там-жа ў гарсавеце), ні саюз працасьветы.

Такім чынам гарсавет праз працаўнікоў асэнізацыйнага абозу і саюз працаўнікоў камхозу ўзяўся кіраваць дзіцячым домам.

Інспэктар Нарасьветы з гэтым звольненьнем, разумеецца, не згадзіўся, і выхавацельніцы працуюць на месцы.

Асьветнік.

ЭКЗАМЕНЫ—ПЕРАЖЫТАК СТАРЫХ ЧАСОЎ.

(Менскі Белпэдтэхнікум).

У той час, калі вышэйшыя і сярэднія навучальныя ўстановы іншых саюзных рэспублік з самага пачатку свайго існаваньня адмовіліся ад непедагагічных прынцыпаў, будуюцца і працуюць на прынцыпах, пакладзеных камуністычнай партыяй у аснову пралетарскага выхаваньня моладзі, да гэтага часу на Беларусі мы яшчэ маем блытаную сыстэму экзаменаў у сярэдніх навучальных установах.

Бярэм да прыкладу пэдагагічныя тэхнікумы. Тут апроч таго, што заданьні на ўсіх дысцыплінах прыходзіцца здаваць кожны месяц, у канцы кожнага навучальнага году мы маем яшчэ так званыя „экзамены" па цэламу шэрагу дысцыплін. Напрыклад, у канцы другога году навучаньня мы маем экзамены па 13 дысцыплінах. Гэта значыць, у працягу якіх-небудзь паўтара месяца мучаюць студэнтаў.

Пачынаецца з таго, што некаторыя студэнты ўжо з самага пачатку навучальнага году, спадзяючыся на тое, што будуць экзамены, сыстэматычна перастаюць рыхтаваць заданьні, не здаюць іх. Ёсьць выпадкі, калі ў нашым тэхнікуме такім парадкам некаторыя студэнты ня здалі па 6-7 заданьняў.

— Пашто-ж рыхтаваць, усё роўна экзамены будуць, тады падрыхтуем,—кажуць яны.

На падрыхтоўку і здачу экзаменаў траціцца калі двух месяцаў навучальнага году, у той час, як за гэты тэрмін можна было-б прапрацаваць тойжа матар'ял куды з большай карысьцю.

Самі настаўнікі нашага тэхнікуму даводзяць, што экзамены ніякае рэальнае карысьці не даюць, бо тыя з студэнтаў, якія адставалі ў навучальным годзе, за адзін або два дні ня могуць папоўніць свае прабелы. Пры гэтым экзамены прыходзіцца здаваць за два гады. Такім чынам, цалкам адпадае думка аб тым, што нібыта студэнты ў часе экзаменаў могуць набыць веды.

Затым нэрвовасьць, бяссонныя ночы, блытаніна ў адказах—усё гэта ані не адпавядае ідэям камуністычнага выхаваньня новага чалавека.

Аб тым, што экзамены наогул ёсьць перажытак старой школы, гаварылася шмат у нашым друку, але, ня гледзячы на гэта, Наркамасьветы да гэтага часу падтрымлівае гэтую сыстэму экзаменаў.

Мы цалкам супроць гэтае старажытнае формы падагульваньня пройдзенага курсу. Аднак, мы не адкідаем думкі аб тым, што ў канцы навучальнага году патрэбна падагульняючая праца па замацаваньню пройдзенага. У гэтым мы цалкам згаджаемся з думкай некаторае часткі нашага настаўніцтва, якое кажа, што той час, які дарэмна траціцца на экзамены, трэба скарыстаць на паўтараньне пройдзенага разам з настаўнікам, парнальным акадэмічным шляхам.

Мы просім Наркамасьветы як найхутчэй вырашыць гэта пытаньне, бо ўпэўнены, што яно хвалюе студэнцтва і іншых пэдагагічных тэхнікумаў Беларусі.

Мы ўпэўнены, што калі экзамены будуць адкінуты, студэнты будуць стала рыхтавацца да здачы месячных заданьняў, бо ад гэтага будзе залежаць перавод іх на наступны курс.

СТУДЭНТЫ МЕНСКАГА БЕЛПЭДТЭХНІКУМУ.

(250 подпісаў).

НАМ АДКАЗВАЮЦЬ.

На допіс «А вучні хварэюць» („Сав. Бел." № 288 за 13-XII-28 г.) загадчык Халопеніцкай райбольніцы дае тлумачэньне, што васьля мэтадычнага агляду вучняў Стаўбцоўскай школы сярод іх запраўды аказалася шмат хворых трахомай, нарастай і фавозам. Менская акр. інспэкцыя аховы здароўя дала загад Халопеніцкаму райённому ўрачу аб ізаляцыі і лячэньні хворых дзяцей.

На допіс «Шчасьлівыя і нешчасьлівыя» («Савецкая Беларусь» № 266 (2454) за 20 лістапада 1928 г.) Інспэктура на Сацыяльнаму Выхаваньню НКА паведамляе, што з дасьледваньня на гэтай карэспандэнцыі выявілася наступнае: 1) пры прызначэньні Пігуляеву на пасаду ніякага прэатэкшэнізму дапушчана ня было. Пігуляева прызначана настаўніцай як меўная на гэта поўнае права: яна скончыла школу II ступені і праслухала настаўніцкія курсы на перападрыхтоўцы настаўнікаў, і прызначэньне ня ўведзена ў агульную калізіну працы па ўзьяднаньню ўраджайнасьці. Яшчэ пакуль абыходзяцца абежнікамі, а не практычнай працай.

З усёй колькасьці настаўнікаў толькі Куксаў і Нарбуш сапраўды зьяўляюцца памоцнікамі аграпома: вядуць дасьледча-паказальную працу, уцяпляюць хлявы, а вучні іх школ зьбіраюць попел. Астатняя частка, і ня частка, а ўсё настаўніцтва ня ўцягнута ў пасеўкампанію, нічога ня робяць па ўзьяднаньню ўраджайнасьці.

Сялянне-дасьледчыкі, хоць іх і адзінкі, вусім не скарыстоўваюцца як магутная агітацыйна-прапагандысцкая сіла. Некаторыя з іх зьяўляюцца загадчыкамі збожжаачысных перасоачных абозаў. Гэта называецца «скарыстаньнем». Дасьледчык-адміністратар, тэхнічны памоцнік... Мала! Вельмі мала! А чаму не паставіць іх справаздачы на пленумах сельсаветаў, на сялянскіх сходах, чаму не зрабіць экскурсію ў іх гаспадаркі?

САВГАСЫ НАЛАДЗІЛІ РАБОТУ.

Тры савгасы Талачынчыны досыць добра разгарнулі працу па вернаачышчэньню. У Райцах, апроч гэтага, арганізаваны курсы для камгасьнікаў. Але тут мы сустрэліся з фактам недапушчальнай вядзайнасьці з боку саміх калгасаў: на курсы зьявілася толькі пяць чалавек, ня гледзячы на тое, што ў калгасах няма падрыхтаваных кіраўнікоў, няма людзей з элементарнай агранамічнай пісьменнасьцю і наогул падрыхтаваных людзей.

У савгасах адчыніліся рамонтныя майстэрні, але матар'ялу—лемяхоў, адвалаў і наогул жалеза—няма ні кілеграму. Сельска-гаспадарчыя прылады будзе рамонтаваць прыватнік і брацьва працу і матар'ял у тры разы даражэй. Можа быць і такое зьявішча, што прыватнік ня справіцца з усёй працай і сялянам прыдзецца араць непаладжанымі плугамі

НЯ СКОНЧЫЛІ ЗЕМЛЯЎПАРАДКАВАНЬНЯ.

Яшчэ адзін факт, апошні з талочынскай „падрыхтоўкі да вясны". У мястэчку Талочын яшчэ летась распачата землеўпарадкаваньне. Амаль што ўся праца скончана. Земляўпарадкаваньне дапамагло арганізацыі 1 калектыву і 9 таварыстваў па агульнай апрацоўцы зямлі. Але вышла якаясьці недарчэасьць, і ў райёне парашылі на весьні далей земляўпарадкаваньня. Кінулі недароблевую працу.

Цім. Зарэчны.

м. Талочын, Арш. акр.

ТРЭЦЯЯ ЧАСТКА ЗЯМЛІ ПАД ПАПАРАМ.

Амаль што трэцяя частка зямлі райёну пустуе—«гуляе» пад папарам. Летам гэту зямлю выбівае жывёла, расьце на ёй розное зельле. Трэба паўстаць з усёй энэргіяй, з усім энтузіязмам супроць падобнай эксплёатацыі зямлі, а не пасьмейвацца ў бараду ад такога гаспадараньня.

Бядняцкій палі даўно патрабуюць машыны, а як глядзець на такое зьявішча, што машына прасоўваецца выключна ў кулацкія гаспадаркі? Толькі адзінкі бядняцкіх гаспадарак арганізоўваюцца ў машынныя таварыствы для набыцьця малатарняў, веялак, сячкарняў. У райёне надзвычайна марудна вядзецца праца па арганізацыі каапэраваных пасёлкаў, па арганізацыі машынных таварыстваў.

КАМСАМОЛЬЦЫ І НАСТАЎНІКІ НЯ ЎЦЯГНУТЫ Ў ПАДРЫХТОЎКУ.

Шматлікая камсамольская арганізацыя ня ўведзена ў агульную калізіну працы па ўзьяднаньню ўраджайнасьці. Яшчэ пакуль абыходзяцца абежнікамі, а не практычнай працай.

З усёй колькасьці настаўнікаў толькі Куксаў і Нарбуш сапраўды зьяўляюцца памоцнікамі аграпома: вядуць дасьледча-паказальную працу, уцяпляюць хлявы, а вучні іх школ зьбіраюць попел. Астатняя частка, і ня частка, а ўсё настаўніцтва ня ўцягнута ў пасеўкампанію, нічога ня робяць па ўзьяднаньню ўраджайнасьці.

Сялянне-дасьледчыкі, хоць іх і адзінкі, вусім не скарыстоўваюцца як магутная агітацыйна-прапагандысцкая сіла. Некаторыя з іх зьяўляюцца загадчыкамі збожжаачысных перасоачных абозаў. Гэта называецца «скарыстаньнем». Дасьледчык-адміністратар, тэхнічны памоцнік... Мала! Вельмі мала! А чаму не паставіць іх справаздачы на пленумах сельсаветаў, на сялянскіх сходах, чаму не зрабіць экскурсію ў іх гаспадаркі?

САВГАСЫ НАЛАДЗІЛІ РАБОТУ.

Тры савгасы Талачынчыны досыць добра разгарнулі працу па вернаачышчэньню. У Райцах, апроч гэтага, арганізаваны курсы для камгасьнікаў. Але тут мы сустрэліся з фактам недапушчальнай вядзайнасьці з боку саміх калгасаў: на курсы зьявілася толькі пяць чалавек, ня гледзячы на тое, што ў калгасах няма падрыхтаваных кіраўнікоў, няма людзей з элементарнай агранамічнай пісьменнасьцю і наогул падрыхтаваных людзей.

У савгасах адчыніліся рамонтныя майстэрні, але матар'ялу—лемяхоў, адвалаў і наогул жалеза—няма ні кілеграму. Сельска-гаспадарчыя прылады будзе рамонтаваць прыватнік і брацьва працу і матар'ял у тры разы даражэй. Можа быць і такое зьявішча, што прыватнік ня справіцца з усёй працай і сялянам прыдзецца араць непаладжанымі плугамі

НЯ СКОНЧЫЛІ ЗЕМЛЯЎПАРАДКАВАНЬНЯ.

Яшчэ адзін факт, апошні з талочынскай „падрыхтоўкі да вясны". У мястэчку Талочын яшчэ летась распачата землеўпарадкаваньне. Амаль што ўся праца скончана. Земляўпарадкаваньне дапамагло арганізацыі 1 калектыву і 9 таварыстваў па агульнай апрацоўцы зямлі. Але вышла якаясьці недарчэасьць, і ў райёне парашылі на весьні далей земляўпарадкаваньня. Кінулі недароблевую працу.

Цім. Зарэчны.

м. Талочын, Арш. акр.

У Прэзыдыуме Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР.

23 лютага 1929 г. пад старшынствам тав. А. Г. Чарнякова адбылося чарговае пасяджэньне Прэзыдыуму ЦВК БССР. Разам з іншымі разглядваны наступныя пытаньні:

АБ ДЗЕЙНАСЬЦІ ЦЭНТРАЛЬНАЙ КАМІСІІ ДАПАМОГІ ДЗЕЦЯМ.

Заслухан даклад т. Будзіна аб дзейнасьці Цэнтральнай Камісіі Дапамогі Дзецям пры ЦВК БССР за перыяд з 1-X 1927 г. па 1-X 1928 г.

Асноўнымі задачамі ў рабоце Цэнтральнай Дзіцячай Камісіі за мінулы год былі:

а) ліквідацыя вулічнай дзіцячай бяспрытульнасьці згодна пастановы дырэктыўных органаў;

б) узмацненьне грамадзкасьці ў справу барацьбы з дзіцячай бяспрытульнасьцю.

Галоўную масу вулічных бяспрытульных у БССР складаюць бяспрытульныя гастралёры, якія прыяжджаюць з іншых саюзных рэспублік. Так, напрыклад, на адным Гомелю за мінулы год зьнята з транспарту звыш 200 дзяцей.

Другая група бяспрытульных гэта в вёскі і мястэчак, якія дзякуючы слабай работе мясцовых органаў, сельсветаў, гарсавеў і інш. у справе іх упрацкаваньня на работу, альбо ў дзіцячыя дамы, ідуць у горад і папаўняюць кадры вулічных бяспрытульных.

З мэтаю ўзмацненьня шырокай савецкай грамадзкасьці ў справу барацьбы з дзіцячай бяспрытульнасьцю, абору сродкаў, падбору вулічных бяспрытульных, агляду стану дзіцячых дамоў, у жніўні м-цы мінулага году быў праведзен месячнік дапамогі бяспрытульным. У часе гэтага месячніка былі праведзены на сходах рабочых, сялян і служачых даклады аб барацьбе з бяспрытульнасьцю, арганізаваны ячэйкі т-ва „Прыхільнік Дзяцей", налабрана каля 500 бяспрытульных дзяцей, сабрана каля 40000 рублёў грошай.

Цэнтральная Камісія паставіла задачу наладзіць навуковае вывучэньне бяспрытульных дзяцей; з гэтай мэтай быў адчынены ў г. Барысаве дом для паўпалетніх правапарушнікаў на 100 чал. (Рэфарматорыум). Пры ім маюцца майстэрні, школа і клюб.

За мінулы год камісіямі дапамогі дзецям і т-вамі «Прыхільнік Дзяцей» на барацьбу з бяспрытульнасьцю зрасходавана 823000 рублёў., з іх акругамі здабыта і зрасходавана 439000 руб.

На ўтрыманьні дзіцячых камісій у 1927-28 г. знаходзілася і знаходзіцца зараз 21 дзіцячая ўстанова, у якіх ёсьць 2100 дзяцей; у 1926-27 г. ва ўстановах дзіцячых камісій было 1320 дзяцей.

З галоўных устаноў зьяўляюцца наступныя:

Тры дзіцячыя камуны—360 дзяцей (Віцебск, Гомель і Магілеў), тры прыёмнікі—140 дзяцей (Полацак, Ворша, Гомель), чатыры дзіцячыя сталоўкі—740 дзяцей (Віцебск, Магілеў, Гомель, Менск), сем майстэрняў—405 дзяцей і г. д. Усяго за мінулы год дзіцячымі камісіямі і т-вамі „Прыхільнік Дзяцей" абслужана звыш 10 тысяч дзяцей, у 1926-27 г.—каля 4000. Вялікая колькасьць бяспрытульных упрацкавана на працу. Прычым трэба адзначыць, што органы Наркампрацы на месцах вельмі дрэнна адносяцца да гэтае справы. 50 проц. броні, згодна пастановы СНК для перавросткаў дзіцячых дамоў, не прадастаўляецца; ёсьць факты, напр., у Воршы з 180 падростка́ў дзіцячых дамоў пасланы на працу толькі 8-10 чал.

Сродкі дзіцячыя камісіі здабываюць ад гандлёвых і прамысловых прадпрыёмстваў і грамадзкім парадкам шляхам правядзеньня розных мерапрыёмстваў. Але з прычыны таго, што магазыны дзіцячых камісій ня ўключаны ў плянавае снабжэньне тавараміі, гэтыя прыбыткі скарачаюцца. Таксама вельмі гостра абстаіць пытаньне з снабжэньнем майстэрняў сыр'ём і скуратварамі, пражай для трыкатажных майстэрняў і г. д.

Дзіцячыя дамы Наркамасьветы БССР, з прычыны таго, што яны знаходзяцца ў дзяцкім матар'яльным становішчы, таксама зьяўляюцца часткова пастаўшчыкамі бяспрытульных дзяцей, бо з іх пэўны процант выхаванцаў уцякае.

Асабліва гостра абстаіць справа працоўнага выхаваньня ў дзіцячых дамох: не хапае абмундыраваньня (на адзнаго выхаванца адпушчаецца ўсяго 30 руб. на год), мала пасьцельных прылад, слабая матар'яльная забасьпека выхавацеляў, іх слабая кваліфікацыя і г. д.

Трэба заняцца пытаньнем рэарганізацыі дзіцячых дамоў, разбуйненьнем вялікіх дзіцячых дамоў.

Савецкая грамадзкасьць павінна праз арганізацыі т-ваў „Прыхільнік Дзяцей" трымаць сувязь з дзіцячымі дамамі, дапамагаць ім у рабоце. Неабходна таксама пашырэньне сеткі дзіцячых дамоў.

Трэба сказаць, што праца сярод дзяцей наогул пастаўлена вельмі дрэнна, дзякуючы чаму ў сучасны момант ёсьць выпадкі ўцёкаў дзяцей ад бацькоў, далучэньне іх да бяспрытульных і шэраг іншых зьяў, якія калечаць дзяцей.

Па лініі дашкольнага выхаваньня ў нас ахоплена толькі 3,77 проц. усіх дзяцей. К канцу пяцігодзьдзя мяркуецца процант ахопу дзяцей дашкольнымі ўстановамі павялічыць толькі к 1932-33 г. на 2 проц.

У гэтым напрамку савецкая грамадзкасьць можа адыграць вялікую ролю, асабліва жакты, каапэрацыя і г. д.

Па дакладу разгарнуліся спрэчкі, у якіх выказаліся т. т. Дайнэка, Масальскі, Варайка, Васілевіч, Захарава, Хацкевіч, Платун.

Для распрацоўкі праэкту пастановы па заслуханаму дакладу Прэзыдыум ЦВК пастанавіў утварыць камісію пад старшынствам т. Платуна ў складзе т. т. Масальскага, Будзіна, Захаравай і Дайнэка.

АБ ЧЛЕНАХ І КАНДЫДАТАХ У ЧЛЕНЫ ПРЭЗЫДЫУМУ ЦВК БССР.

Зацьверджана Палажэньне аб членах і кандыдатах у члены ЦВК БССР.

У гэтым Палажэньні больш дакладна вызначаны правы і абавязкі членаў і кандыдатаў у члены ЦВК БССР.

У параўнаньні са старым Палажэньнем ёсьць некаторае пашырэньне праў членаў ЦВК. Члены ЦВК абавязаны знаёміць прапоўных з работай ЦВК БССР і з пытаньнямі, якія абгаварваюцца на яго пасяджэньнях.

Службовая карэспандэнцыя, якая пасылаецца членамі ЦВК у адрас Прэзыдыуму ЦВК БССР, прымаецца паштовымі ўстановамі бясплатна і аплачваецца Прэзыдыумам ЦВК ва ўстаноўленым парадку.

Кандыдаты ў члены ЦВК БССР, калі яны не замяняюць членаў карыстаюцца на ўсіх пасяджэньнях ЦВК БССР правам дарадчага голасу. Ва ўсіх іншых выпадках кандыдаты ў члены ЦВК карыстаюцца тымі-ж правамі, што і члены ЦВК.

ПРА ЎВЕКАВЕЧАНЬНЕ ПАМЯЦІ АХВЯР ГРАМАДЗЯНСКАЙ ВАЙНЫ.

Зацьверджана пастанова ЦВК і СНК БССР пра ўвекавечаньне памяці ахвяр грамадзянскай вайны. Згодна гэтай пастановы, дзень вызваленьня БССР ад белагвардыі—11 ліпеня прызнан днём успаміну ахвяр грамадзянскай вайны. Райвыканкомам, гарадзкім, мястачковым і сельскім саветам даручана: прыняць меры да выяўленьня ўсіх могілак ахвяр грамадзянскай вайны, прывесьці іх у належны парадак, ушанаваць дзень сьмерці ахвяр грамадзянскай вайны вечарамі успаміну, назвамі іх імёнамі вуліц, населішч, устаноў і г. д.

ПАЛАЖЭНЬНЕ ПРА ВСНГ БССР.

Зацьверджана палажэньне пра Вышэйшы Савет Народнае Гаспадаркі БССР. У новым палажэньні прадугледжаны ўсе тыя зьмены, якія адбыліся ў структуры і функцыях ВСНГ, у зьвязку з рацыяналізацыяй савецкага апарату, а таксама больш дакладна вызначаны функцыі ВСНГ у адносіне мясцовай прамысловасьці.

АБ АРГАНІЗАЦЫІ АКОПСКАГА НАЦСАВЕТУ.

Прэзыдыум ЦВК пастанавіў задаволіць хадайнічаньне Мазырскага Акруговага Выканаўчага Камітэту і арганізаваць у Нараўлянскім раёне, Акопскі украінскі нацыянальны сельскі савет.

ПРАВОДЗІМ КОНКУРС.

УЗОРНЫ СЕЛЬСКІ САВЕТ.

(Навасельскі сельсавет, Магілеўскага р.).

Добрым і моцным памоцнікам у працы сельсавету зьяўляецца працадольны актыў, сярод якога ёсьць і жанчыны.

Праца сельсавету праводзілася плянава.

Пленум зьбіраўся таксама і на вёсках. Яўка сяброў сельсавету і актыву 98,8 проц. Пытаньні разглядаліся жыцьцёвыя, якія напярэдні ўсебакова абгаварваліся актывам і грамадзкасьцю.

Беднота згуртоўвалася пад кіраўніцтвам сельсавету. На сходах абгаварваліся буйнейшыя практычныя пытаньні, якія закранялі інтарэсы беднаты, дагаварваліся аб супольных выступленьнях, супольных дзеяньнях.

Шчыры ўдзел жанчын у правядзімых кампаніях і гурткох сьведчыць аб тым, што і сярод іх праведзена сельсаветам вялізарная праца. Моладзь ваколічных вёсак таксама згуртавана каля сельсавету і заўсёды гатова дапамагчы яму ў працы.

Сельсаветам падрыхтоўваўся грунт для калектывізацыі насельніцтва. Дзякуючы шчыраму ўдзелу сельсавету ў гэтым напрамку, утварыўся моцны калектыў, які лічыцца самым аграмадным у акрузе.

Сельсаветам зьвернута шмат увагі на мерапрыёмствы для разьвіцьця каапэрацыі. Сельсавет зрабіў сабе ў гэтым падпору з батракоў, беднякоў і сераднякоў. Ён на дабраахвотных пачатках сабраў паявых узносаў 1000 р. і адчыніў каапэрацыйнае аддзяленьне. Па агульнаму ліку насельніцтва каапэравана 51,4 проц.

Сельсавет сурова прытрымліваўся клясавай лініі і наогул сувязь з насельніцтвам вёў сьцісла. Усе кампаніі на сельсавету праводзіліся здавальняюча. Сродкаў ад самаабкладаньня сабрана 919 р. 53 к., якія скарыстованы на пабудову пажарнага складу, дзьвёх пунь пры школах і рамонт дарог і мастоў у межах сельсавету, за што сяляне на агульным сходзе вынесьлі вялікую падзяку.

Па сельска-гаспадарчаму падатку і страхоўцы, па складзенай райённай сводкі, савет лічыўся на першым месцы. Па рэалізацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі рэалізавана 115 проц. Камітэт узаемадапамогі працуе здавальняюча.

Навасельскі сельсавет сярод насельніцтва карыстаецца вялізарным аўтарытэтам. Скаргаў на бюракратызм і валакіту ня было. Сялянства на свае запытаньні хутка атрымоўвала належныя адказы. Сельк. М. С. Б. І. Гіро

Наш сельсавет працаваў дрэнна.

(Зеляноцкі с.-с.. Калінкавіцкага р., Мазыршчына).

ПРАЦАВАЎ ТОЛЬКІ ПРЭЗЫДЫУМ.

Наш сельсавет абслугоўвае пяць буйных вёсак і некалькі адзельных хутароў разам 1056 гаспадарак. Сельскі савет складаўся з 25 чалавек—сяброў, у ліку якіх было 6 жанчын. Хаця і плян працы ў сельсавеце быў, але можна лічыць, што праца вялася з вялікімі адступленьнямі ад пляну, а можа і бяз пляну.

Калі разглядзець працу Зеляноцкага сельсавету, то неабходна адзначыць, што працавалі актыўна толькі прэзыдыум сельсавету, а астатнія сябры сельсавету амаль што вусім ня цікавіліся працай с.-с., а некаторыя сябры сельсавету і вусім не наведвалі пленумаў сельсавету. Былі выпадкі, што адбываўся пленум с.-с., на якім ня было і адной трэцяй часткі сяброў сельсавету.

Прэзыдыум сельсавету пісаў надзвычайна строгія паперкі старшым сябрам па вёсках аб яўцы сяброў на пленумы, але ні разу не запытаў тлумачэньня аб прычынах няяўкі і строгія паперкі загубілі сваю моц.

Кажуць, што ў часе выбараў сельсавету былі сканструіраваны камісіі пры с.-с., але ў пратаколах гэтага ня было, а пагэтаму з першых дзён яны загінулі і на працягу двух год не працавалі.

ГАСПАДАРЧАЯ РАБОТА СЕЛЬСАВЕТУ.

За два гады працы сельсавету трэба адзначыць вялікую працу ў адносінах пабудовы мастоў і дарог мясцовага значэньня.

Маецца вялікая цяга сялянства да лепшых фор землякарыстаньня і дзякуючы гэтаму, а таксама і ўвазе сельсавету, на тэрыторыі сельсавету арганізавалася два посёлкі і адзін калгас.

Сродкаў самаабкладаньня па сельсавету сабрана каля 2000 р. За гэтыя сродкі дабудавана школа ў вёсцы Зеляноча, абгароджана школа і зроблен калодзеж у вёсцы Гарочыцы, куплен бык і нажнівэнтар у в. Насовічы. Скарыстаньне сродкаў самаабкладаньня было нерацыянальнае і часта безгаспадарчае.

У адносінах разьмеркаваньняў падатковых цяжкасьцяў і палёгак, за сельсаветам маюцца, нават, крымінальныя грашы, што падкрэсьлівалася і на справаздачных сходах. Частка заможнікаў не плаціла таго, што трэба было плаціць. Скідачны фонд разьмяркоўваўся ў 1928 годзе несправядлова, а прадстаўленьне скідкі па страхоўцы рабілася самім старшынёю КСУ і з парушэньнем заканадаўства.

Разьмеркаваньне лесу дарэмнага і крэдытнага было зроблена дрэнна і з гэтай прычыны многія адпушчанага лесу не скарысталі і па сканчэньні тэрміну яго раскупілі па спраўках с.-с. заможныя. Беднаце ня была аказана дапамога.

НЯ ЦІКАВІЛІСЯ СПРАВАЙ ПАДНЯЦЬЦЯ ЎРАДЖАЙНАСЬЦІ.

У справе падняцьця ўраджайнасьці сельсавет ня прымаў належных мер і з гэтай прычыны ня было магчымасьці ачысьціць насеньне. Сяляне вазілі чысьціць насеньне за 10 вёрст.

Настаўніцтва ня было ўцягнута ў працу сельсавету як культурная сіла і з гэтай прычыны школы не падрыхтаваліся да заняткаў як сьлед, а ў некаторых мясцох, нават, ня быў зроблен бягучы рамонт памяшканьняў. Школьныя дзялянкі ў большасьці здаваліся ў арэнду і толькі дзялянка Насовіцкай школы, дзе настаўнік працуе некалькі год, апрацоўвала дзялянку сама і яна мела паказальны характар.

Разьвіцьц

Пастанова калегіі НК РСІ БССР ад 6-XII 1928 г.

аб прыёме і абслугоўваньні наведвальнікаў ва ўстановах БССР

1. Ня гледзячы на вусім дакладныя і катэгарычныя дырэктывы партыі і Савецкага ўраду аб палепшаньні прыёму наведвальнікаў, іх абслугоўваньня і паскараньня разгляду спраў працоўных,—да гэтых пор пытаньні прыёму і абслугоўваньня працоўных у савецкіх установах не ўпарадкаваны. З аднаго боку, ніводная установа не гарантуе наведвальніку дакладнага часу прыёму, а з другога—увага да пытаньняў асабістай удзельнасьці не займае першараднага мейсца ў рабоце ўстаноў, што выклікае неабходнасьць шматлікага хаджэньня працоўных па ўстановах і доўгую цярпіньню ў разьвязаньні іх спраў.

2. Гэтак сама вельмі нездавальняюча пастаўлена справа на абслугоўваньню наведвальнікаў і зваротку з імі з боку супрацоўнікаў, пры чым як партыйныя, так і прафесыйныя ячэйкі не ўдзялялі гэтым пытаньням вялкай увагі, у выніку чаго ўсё яшчэ нагляданца пасобныя выпадкі грубага ці зьневажальнага зваротку з працоўнымі. Але і наогул, хаця зваротак па форме часта бывае далікатны, па сутнасьці ён ня можа здавольваць працоўных, бо ў большасьці выпадкаў завісе яснага, разумнага і вычарпаючага растлумачэньня супрацоўнікі ўстаноў абмяжоўваюцца вельмі фармальнымі адказамі. Няўважлівасьць да працоўных ва ўстановах выказваецца ў тым, што не арганізавана пісьмовая дапамога напісьменным, і ў тым, што ў установах няма нямых справак на шэрагу арганізацыйных пытаньняў і ў тым, што ў некаторых установах наведвальнікам няма на чым сядзець, і ў тым, што ўстановы ня цікавяцца скаргамі ці заўвагамі на непарадкі ў рабоце і ў зваротку супрацоўнікаў. Не заведены кнігі скаргаў, ні скрынкі для заяў.

У разьвіцьцё дырэктыў партыі і Савецкага ўраду, а мэтай рашучага зьнішчэньня цяганіны і зьневажальных адносін да працоўных і іх спраў і ў мэтах арганізацыі лепшага абслугоўваньня працоўных,—прапанаваць усім установам выканаць наступныя мерапрыёмствы:

1. Даручыць акрыканкомам, разам з гарсаветамі, РСІ і прафесыйнымі саюзамі абгаварыць мэтазгодасьць і магчымасьць пераводу некаторых гарадзкіх устаноў (камгас, гарсавет, нарсуды, ЦРК і т. п.) поўнасьцю на вячэрнюю работу ў 2-3 дні ў тыдзень.

2. Тым установам, якія па роду сваёй дзейнасьці маюць шырокі кантынгент наведвальнікаў з рабочай масы, як Пракуратура, РСІ, камгас, органы працы, страхкасы і г. д.,—час ад часу практыкаваць высылку адказных працаўнікоў для дзяжурстваў на больш буйных прадпрыёмствах (у мэтах здавольваньня запросаў рабочых непасрэдна на прадпрыёмстве).

Удасканаленьне і дэталізацыю гэтага пытаньня дасаравана да канкрэтных асабліва сьцяў кожнага гораду ўскласьці на акр. РСІ сумесна з гарсаветамі.)

3. У практыцы ўстаноў, абслугоўваючых патрабы і запросы шырокіх мас сялянства (АВК, пракуратура, земорганы, сабес і інш.), увесьці высылку адказных прадстаўнікоў у вёску, як для прыёму там заяў ад сялян, так і магчымага разьбіраньня шэрагу спраў на мейсцы. Акрыканкомам даручыць распрацоўку пытаньня аб нарадках, тэрмінах і месцах выезду, спосабах апавяшчэньня насельніцтва і інш.

4. Ва ўсіх без выключэньня ўстановах напісьменным і малапісьменным наведвальнікам павінна ў абавязковым парадку аказвацца пісьмовая дапамога па справах, якія праходзяць праз гэтую ўстанову. Для гэтага з апарату выдзяляецца неабходная колькасьць працаўнікоў, якія абавязаны ў любы рабочы час пісаць наведвальніку тое, што патрабуе пісьмовага выкладаньня.

5. Таксама ва ўсіх установах на тую асобу, на якую будзе ўскладзен абавязак аказаньня пісьмовай дапамогі наведвальніку, усклаецца абавязак выдачы наведвальнікам усялякага роду справак арганізацыйнага характару (аб парадку і часе прыёму ў установе, аб асабовым складзе працаўнікоў, аб разьмяшчэньні пакояў, аб функцыях аддзелаў, частак інспекцый і інш.).

6. Установы, зве ўводзяцца прадстаўнікі насрадбюро, абавязаны дармова прадставіць апошнім выгоднае для работы і для зваротку наведвальнікаў памяшканьне і абстаноўку (мабля) для работы. Тыя ўстановы, у якіх арганізуецца работа прадстаўнікоў насрадбюро, аслабяюцца ад абавязковай арганізацыі справачнай работы і аказаньня пісьмовай дапамогі наведвальнікам праз сваіх працаўнікоў.

7. Усім установам пры ўваходах у памяшканьне зьмясьціць аб'явы (дошкі) з дакладным і ясным указаньнем разьмеркаваньня пакояў (аддзелаў ці частак), парадку і часу прыёму наведвальнікаў, аказаньня пісьмовай дапамогі, месца выдачы справак. Форму такіх аб'яў, тэкст іх і месца разьмяшчэньня абавязкова правесьці праз Эканомкамісіі.

8. Каля ўваходу ў кожны такой павінны быць вывешаны сьпісы працуючых у гэтай такой асоб (ці озьвічнай) з паказаньнем іх пасад.

9. Абавязаць кіраўнікоў усіх устаноў зацвесьці ў сябе гэткі парадак, каб:

а) на час адсутнічаньня з установы любога працаўніка на час больш гадзіны заставалася замяшчаючая яго асоба, якая павінна мець права і быць абавязана (у межах правоў замяшчаючага) самастойна разьвязваць усе пытаньні асабіста зьвяртаючыхся наведвальнікаў;

б) У выпадку асабістага зваротку наведвальніка з рабочай масы, як Пракуратура, РСІ, камгас, органы працы, страхкасы і г. д.,—час ад часу практыкаваць высылку адказных прадстаўнікоў у